

## SADRŽAJ

### POSLOVNIK HRVATSKOGA SABORA

- redakcijski pročišćeni tekst -

(NN br. 71/00, 129/00, 117/01, 6/02. – pročišćeni tekst, 41/02, 91/03, 58/04, 39/08, 86/08. i 81/12)

- I. Uvodne odredbe** (čl. 1-2)
- II. Konstituiranje Sabora, početak obnašanja zastupničke dužnosti, mirovanje i prestanak mandata zastupnika** (čl. 3-13)
- III. Opća prava i dužnosti zastupnika**
  - Opće odredbe (čl. 14– 22)
  - Zastupnički imunitet (čl. 23-28)
  - Klubovi zastupnika (čl. 29-30.a)
- IV. Predsjednik, potpredsjednici, Predsjedništvo i tajnik Sabora** (čl. 31-41)
- V. Radna tijela Sabora**
  - Opće odredbe (čl. 42-55)
  - Posebne odredbe (čl. 56)
  - Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav (čl. 57-58)
  - Odbor za zakonodavstvo (čl. 59-60)
  - Odbor za vanjsku politiku (čl. 61-62)
  - Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost (čl. 63-64)
  - Odbor za obranu (čl. 64.a-64.b)
  - Odbor za financije i državni proračun (čl. 65-66)
  - Odbor za gospodarstvo (čl. 67-68)
  - Odbor za razvoj i obnovu (čl. 68.a-68.b) - brisan
  - Odbor za turizam (čl. 69-70)
  - Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (čl. 71-72)
  - Odbor za pravosuđe (čl. 73-74)
  - Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo (čl. 75-76)
  - Odbor za zdravstvo i socijalnu skrb (čl. 76.a-76.b)
  - Odbor za obitelj, mlade i sport (čl. 77-78)
  - Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske (čl. 79-80)
  - Odbor za ratne veterane (čl. 81-82)
  - Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo (čl. 83-84)

Odbor za zaštitu okoliša i prirode (čl. 84.a-84.b)  
Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu (čl. 85-86)  
Odbor za poljoprivredu (čl. 87-88)  
Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije (čl. 88.a-88.b)  
Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu (čl. 89-90)  
Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove (čl. 91-92)  
Odbor za predstavke i pritužbe (čl. 93-94)  
Odbor za međuparlamentarnu suradnju (čl. 95)  
Odbor za europske integracije (čl. 96-97)  
Odbor za informiranje, informatizaciju i medije (čl. 98-99)  
Odbor za ravnopravnost spolova (čl. 100-101)  
Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (čl. 101.a-101.b)  
Mandatno-imunitetno povjerenstvo (čl. 102-103)

**VI. Odnos Sabora i Predsjednika Republike** (čl. 104-105) čl. 104. brisan

**VII. Odnos Sabora i Vlade**

Predstavljanje Vlade Saboru (čl. 106-109)  
Odgovornost Vlade Saboru (čl. 110-114)

**VIII. Odnos Zastupničkog i Županijskog doma**  
(čl.115-118) – brisano

**IX. Akti Sabora**

Opće odredbe (čl. 119-130)  
Postupak donošenja akata Sabora  
*A. Postupak donošenja zakona*  
a) Pokretanje postupka (čl. 131-134)  
b) Prijedlog zakona  
Sadržaj prijedloga (čl. 135-137)  
c) Podnošenje i upućivanje prijedloga (čl. 138-140)  
d) Razmatranje prijedloga u radnim tijelima (čl. 141-146) čl. 142. - brisan  
*Prvo čitanje zakona*  
Rasprava o prijedlogu zakona na sjednici Sabora (čl. 147-153)  
Konačni prijedlog zakona (čl. 154-157)  
*Drugo čitanje zakona*  
Rasprava o konačnom prijedlogu zakona na sjednici Sabora (čl. 158-160)  
*Treće čitanje zakona* (čl. 161)  
*Donošenje zakona po hitnom postupku* (čl. 162-163.a)  
*Organski zakon* (čl. 164)  
*Amandmani* (čl. 165-172)  
*B. Vjerodostojno tumačenje zakona* (čl. 173-175)  
*C. Donošenje državnog proračuna* (čl. 176-178)  
*D. Donošenje ostalih akata Sabora* (čl. 179-180)

- X. Zastupnička pitanja (čl. 181)**
  - Usmena zastupnička pitanja (čl. 182-186)**
  - Pisana zastupnička pitanja (čl. 187-191)**
  
- XI. Interpelacija (čl. 192-198)**
- XII. Red na sjednici**
  - Sazivanje sjednice (čl. 199-204)
  - Dnevni red (čl. 205-207)
  - Predsjedanje i sudjelovanje (čl. 208-214)
  - Održavanje reda i stegovne mjere (čl. 215-221)
  - Tijek sjednice (čl. 222-226) čl. 222. - brisan
  - Odlučivanje (čl. 227-231) čl. 229. - brisan
  - Glasovanje (čl. 232-241.a)
  
- XIII. Izbor i imenovanja (čl. 242-247)**
- XIV. Zapisnici (čl. 248-252)**
- XV. Javnost rada (čl. 253-262)**
- XVI. Rad Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske (čl. 263-267)**
- XVII. Stručna služba Sabora (čl. 268-269)**
- XVIII. Prijelazne i završne odredbe (čl. 270-272)**

# POSLOVNIK HRVATSKOGA SABORA

-redakcijski pročišćeni tekst-

(Narodne novine, broj 71/00., 129/00., 117/01., 6/02.-pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 39/08., 86/08. i 81/12.)

## I. UVODNE ODREDBE

### Članak 1.

Unutarne ustrojstvo i način rada Hrvatskoga sabora (u daljnjem tekstu: Sabor) uređuje se ovim Poslovnikom.

### Članak 2.

Ovim se Poslovnikom uređuje:

- konstituiranje Sabora, početak obnašanja zastupničke dužnosti, mirovanje i prestanak mandata zastupnika,
- ostvarivanje prava i dužnosti zastupnika u Saboru,
- prava i dužnosti predsjednika i potpredsjednika Sabora,
- prava i dužnosti te način rada Predsjedništva Sabora,
- djelokrug, sastav i način rada radnih tijela Sabora,
- odnosi Sabora i Predsjednika Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Predsjednik Republike),
- odnosi Sabora i Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada),
- postupak donošenja akata i rasprave o pojedinim pitanjima iz djelokruga Sabora,
- postupak izbora i imenovanja, razrješenja i opoziva u Saboru,
- poslovni red na sjednicama Sabora,
- javnost u radu Sabora,
- obavljanje stručnih, administrativnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe Sabora i vođenje tih poslova,
- rad Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske te velikih prirodnih nepogoda.

## II. KONSTITUIRANJE SABORA, POČETAK OBNAŠANJA ZASTUPNIČKE DUŽNOSTI, MIROVANJE I PRESTANAK MANDATA ZASTUPNIKA

### Članak 3.

Sabor saziva na prvu, konstituirajuću sjednicu Predsjednik Republike.

Do izbora predsjednika Sabora sjednici privremeno predsjedava predsjednik Sabora iz prethodnog saziva, a u slučaju njegove spriječenosti, najstariji izabrani zastupnik.

Predsjedatelj ima do izbora predsjednika Sabora sva prava i dužnosti predsjednika Sabora u pogledu predsjedanja sjednicom.

Nakon izbora predsjednika Sabora, izabrani predsjednik Sabora preuzima predsjedanje sjednicom.

### Članak 4.

Sabor se konstituira izborom predsjednika na prvoj sjednici na kojoj je nazočna većina zastupnika.

Nakon što je Sabor konstituiran izvodi se himna Republike Hrvatske »Lijepa naša domovino«.

## Članak 5.

Na konstituirajućoj sjednici Sabor bira Mandatno-imunitetno povjerenstvo i predsjednika Sabora.

Osim predsjednika Sabora na konstituirajućoj sjednici Sabor može birati i potpredsjednike Sabora, tajnika i zamjenika tajnika Sabora, Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove te druga radna tijela.

Pravo podnošenja prijedloga odluka iz stavka 1. i 2. ovoga članka, na konstituirajućoj sjednici, imaju klubovi zastupnika.

## Članak 6.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo na konstituirajućoj sjednici podnosi izvješće Saboru o provedenim izborima za Sabor i imenima izabranih zastupnika, o podnesenim ostavkama na zastupničku dužnost, o imenima zastupnika koji obnašaju dužnost nespojivu sa zastupničkom dužnošću pa im zastupnički mandat miruje, o imenima zastupnika kojima mandat miruje na njihov zahtjev, te o zamjenicima zastupnika koji umjesto njih počinju obnašati zastupničku dužnost.

Izabrani zastupnici, koji daju ostavku ili stavljaju mandat u mirovanje, moraju o tome obavijestiti predsjednika Sabora 24 sata prije početka konstituirajuće sjednice.

Na konstituirajućoj sjednici umjesto zastupnika koji su dali ostavku ili stavili mandat u mirovanje, nazočni su zamjenici zastupnika određeni sukladno Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Sabor zaključkom prihvaća izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

## Članak 7.

Nakon što Sabor prihvati izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o provedenim izborima, pred predsjedateljem Sabora (u daljnjem tekstu: predsjedatelj), zastupnici daju prisegu. Tekst prisege glasi:

»Prisežem svojom čašću da ću dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru obnašati savjesno i odgovorno i da ću se u svom radu držati Ustava i zakona i poštovati pravni poredak, te da ću se zauzimati za svekoliki napredak Republike Hrvatske.«

Predsjedatelj izgovara tekst prisege i nakon toga proziva poimenično zastupnike, a zastupnik daje prisegu tako što ustaje i izgovara: »Prisežem«.

## Članak 8.

Zastupnik, koji nije bio nazočan konstituirajućoj sjednici Sabora, daje prisegu na idućoj sjednici Sabora.

Zastupnik ili zamjenik zastupnika koji nije bio nazočan sjednici kada je Sabor donio odluku o početku njegovog mandata, prisegu daje na idućoj sjednici.

## Članak 9.

Danom konstituiranja Sabora zastupnik počinje obnašati zastupničku dužnost i do dana prestanka mandata ima prava i dužnosti zastupnika utvrđena Ustavom, zakonom i ovim Poslovníkom.

Zamjenik zastupnika počinje obnašati zastupničku dužnost danom kada Sabor utvrdi zakonske pretpostavke za primjenu instituta zamjenjivanja.

Odluke iz stavka 2. ovoga članka objavljuju se u »Narodnim novinama«.

## Članak 10.

Zastupniku prestaje zastupnički mandat:

- ako podnese ostavku,
- ako mu je pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost,

- ako je pravomoćnom sudskom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci,  
- smrću.

Kada se po odredbama zakona i ovoga Poslovnika ispune uvjeti za prestanak zastupničkog mandata, zastupnički mandat prestaje zastupniku danom kada je odluku o prestanku mandata donio Sabor.

U slučaju smrti, zastupniku prestaje zastupnički mandat danom smrti.

#### Članak 11.

Zastupniku miruje zastupnički mandat za vrijeme dok obnaša dužnost za koju je zakonom određeno da je nespojiva sa zastupničkom dužnošću, odnosno za vrijeme za koje je stavio zastupnički mandat u mirovanje.

Za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata, zastupniku miruju sva prava i dužnosti, ako zakonom ili ovim Poslovníkom nije drukčije određeno.

#### Članak 12.

Nakon isteka mandata Sabora (raspuštanjem ili istekom ustavnog roka), zastupnici Sabora nastavljaju obnašati svoje dužnosti i ovlasti do konstituiranja novog saziva Sabora.

Danom konstituiranja Sabora prestaje mandat zastupnicima prethodnog saziva Sabora. Istoga dana prestaje zastupnicima prethodnog saziva Sabora članstvo u tijelima i organizacijama izvan Sabora, na koje ih je imenovao Sabor iz reda zastupnika, ako je imenovanje uvjetovano obnašanjem dužnosti zastupnika, a toga dana prestaje i članstvo u radnim tijelima Sabora imenovanim članovima.

#### Članak 13.

Nakon dane prisege zastupnika, izbora predsjednika i potpredsjednika Sabora, tajnika i zamjenika tajnika Sabora te Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove, odnosno drugih radnih tijela Klub zastupnika parlamentarne većine, odnosno koalicija stranaka parlamentarne većine, predlaže dnevni red radnog dijela konstituirajuće sjednice.

### III. OPĆA PRAVA I DUŽNOSTI ZASTUPNIKA

#### *Opće odredbe*

#### Članak 14.

Zastupnik ima prava i dužnosti:

- sudjelovati na sjednicama Sabora i na njima raspravljati i glasovati,
- podnositi prijedloge i postavljati pitanja,
- postavljati pitanja predsjedniku Vlade i članovima Vlade,
- sudjelovati na sjednicama radnih tijela i na njima govoriti, a u radnim tijelima kojih je član i glasovati,
- prihvatiti izbor koji mu svojim odlukama odredi Sabor,
- na stalnu novčanu naknadu,
- na naknadu određenih materijalnih troškova.

Zastupnik ima i druga prava i dužnosti utvrđena odredbama Ustava, zakona i ovoga Poslovnika.

#### Članak 15.

Zastupniku se dostavljaju:

- prijedlozi akata koje donosi Sabor,
- »Narodne novine«, službeni list Republike Hrvatske,

- »Izvješća Hrvatskoga sabora«, glasilo Sabora,
- izvješća, raščlambe i drugi materijali o kojima će se raspravljati u Saboru.

#### Članak 16.

Zastupniku su dostupni svi službeni materijali, dokumenti i podaci koji se pripremaju ili prikupljaju u radnim tijelima Sabora i Stručnoj službi Sabora, Vladi, ministarstvima i drugim tijelima državne uprave, a koji se odnose na teme o kojima se raspravlja u Saboru.

Materijali, dokumenti i podaci iz stavka 1. ovoga članka mogu biti zastupnicima dostupni i putem Internet stranice ovisno o tehničkim mogućnostima Sabora.

#### Članak 17.

Predsjednik ili predsjedatelj Sabora i predsjednik radnog tijela dužan je davati zastupniku obavijesti i objašnjenja.

Tajnik Sabora dužan je davati zastupniku obavijesti i objašnjenja o radu Stručne službe Sabora.

#### Članak 18.

Zastupnici su dužni čuvati podatke koje saznaju u obnašanju zastupničke dužnosti a koji, prema zakonskim propisima, nose oznaku tajnosti i za to su odgovorni prema zakonu.

Sabor može donijeti kodeks o etičkom ponašanju zastupnika.

#### Članak 19.

Zastupnik može tražiti da mu Stručna služba Sabora pruži pomoć u obnašanju njegove zastupničke dužnosti, prvenstveno u izradi prijedloga koje podnosi, u obavljanju poslova i zadaća koje mu je povjerilo radno tijelo Sabora, odnosno da mu osigura dopunsku dokumentaciju za pojedine teme koje su u dnevnom redu sjednice Sabora ili radnih tijela, a može tražiti i stručne obavijesti i objašnjenja.

U Stručnoj službi Sabora zastupnicima su dostupna tehnička i informatička sredstva i materijali, koji su im potrebni za obnašanje njihove dužnosti, te se osiguravaju tehnički i drugi uvjeti za njihov rad.

#### Članak 20.

Zastupnicima se izdaje zastupnička iskaznica.

U zastupničkoj iskaznici navodi se imunitetno pravo zastupnika.

Po prestanku zastupničke dužnosti i za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata, zastupnik je dužan vratiti zastupničku iskaznicu.

Obrazac zastupničke iskaznice odlukom utvrđuje Sabor na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove.

O izdavanju zastupničkih iskaznica i o evidenciji izdanih iskaznica brine se tajnik Sabora.

#### Članak 20.a

Zastupnik potvrđuje dolazak u Hrvatski sabor zastupničkom iskaznicom, elektroničkim putem.

Potvrdom dolaska iz stavka 1. ovoga članka smatra se i sudjelovanje zastupnika u radu radnih tijela, putovanje zastupnika po odobrenju predsjednika Hrvatskoga sabora te obveze prema klubu zastupnika.

#### Članak 21.

Zastupnik od dana konstituiranja Sabora, odnosno od početka obnašanja zastupničke

dužnosti do dana konstituiranja novog saziva Sabora, odnosno do dana prestanka obnašanja zastupničke dužnosti, ima pravo na novčana primanja i druga prava sukladno zakonu.

#### Članak 22.

Nakon početka obnašanja zastupničke dužnosti zastupnici su dužni ispuniti upitnik.

Sadržaj i obrazac upitnika iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

#### *Zastupnički imunitet*

#### Članak 23.

Zastupnik ima imunitet od dana konstituiranja Sabora do prestanka zastupničkog mandata.

Kad se steknu uvjeti za pritvor zastupnika ili za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, ovlašteno državno tijelo odnosno privatni tužitelj, obvezno je prethodno zatražiti za to odobrenje Sabora.

Privatni tužitelj, prilikom podnošenja zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka, dužan je priložiti dokaz o podnesenoj tužbi nadležnom sudu.

Zahtjev za odobrenje pritvora, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, ovlašteno državno tijelo odnosno privatni tužitelj, podnosi predsjedniku Sabora radi upućivanja Mandatno-imunitetnom povjerenstvu.

#### Članak 24.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo dužno je bez odgode raspraviti zahtjev za odobrenje pritvora, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, kao i izvješće o pritvoru zastupnika zatečenog u činjenju kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina te podnijeti o tome izvješće Saboru na prvoj idućoj sjednici.

#### Članak 25.

Povodom zahtjeva za odobrenje pritvora zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, Sabor odlučuje na osnovi izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva hoće li dati odobrenje za pritvor, odnosno odobrenje za pokretanje kaznenog postupka.

#### Članak 26.

O odluci povodom zahtjeva za odobrenje pritvora zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, Sabor će izvijestiti nadležni sud i državnog odvjetnika.

#### Članak 27.

Između sjednica Sabora, odobrenje za lišenje slobode, odnosno za nastavljavanje kaznenog postupka, daje i o primjeni imuniteta zastupnika odlučuje Mandatno-imunitetno povjerenstvo, uz potvrdu Sabora na prvoj idućoj sjednici.

Zastupnik koji je pozvan na obavijesni razgovor ima pravo ne odazvati se tom razgovoru.

#### Članak 28.

Kad Sabor, odnosno Mandatno-imunitetno povjerenstvo dađe odobrenje za određivanje pritvora zastupnika, odnosno da odobrenje za pokretanje kaznenog postupka, zastupnik može biti pritvoren, odnosno kazneni se postupak protiv njega može voditi samo za kazneno djelo za koje je dano odobrenje.

#### *Klubovi zastupnika*

#### Članak 29.

Klub zastupnika u Saboru mogu osnovati:

- politička stranka koja ima najmanje tri zastupnika,



- dvije ili više političkih stranaka koje imaju zajedno najmanje tri zastupnika,
- najmanje tri nezavisna zastupnika,
- zastupnici iz reda nacionalnih manjina.

Zastupnik može biti član samo jednog kluba, a zastupnik iz reda nacionalnih manjina može biti i član kluba stranke kojoj pripada, uz njezin pristanak.

Predsjednik Kluba zastupnika, u pogledu prava i obveza, ima status predsjednika radnog tijela Sabora.

#### Članak 30.

Klubovi zastupnika obvezni su o svom osnivanju izvijestiti tajnika Sabora, priložiti svoja pravila rada te podatke o članovima. Tajnik Sabora osigurat će klubovima zastupnika, razmjerno broju članova kluba, prostorne i druge tehničke uvjete za rad (dvoranu za sjednice, prijepis, umnožavanje, dostavu materijala i drugo). Klub zastupnika ima pravo zaposliti jednog službenika na poslovima tajnika Kluba na teret sredstava Sabora.

Klubovi zastupnika mogu zaposliti jednog, a na svakih sljedećih 15 članova Kluba još po jednog službenika, za obavljanje stručnih i administrativnih poslova za potrebe Kluba, a na teret sredstava Sabora.

Tajnik Kluba zastupnika iz stavka 2. ovog članka i službenik Kluba iz stavka 3. ovoga članka moraju ispunjavati uvjete u skladu sa zakonom i drugim propisima.

#### Članak 30.a

Na radna mjesta u klubove zastupnika osobe se mogu primiti u državnu službu na određeno vrijeme, bez prethodne provedbe javnog natječaja, odnosno oglasa za prijam u državnu službu, do dana prestanka mandata pojedinog saziva Sabora.

Državni službenici iz stavka 1. ovoga članka ne mogu se raspoređivati na radna mjesta izvan klubova zastupnika.

Na državne službenike iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe zakona koje se odnose na probni rad, državni stručni ispit, premještaj i napredovanje.

Državnom službeniku iz stavka 1. ovoga članka državna služba može prestati prije isteka mandata pojedinog saziva Sabora, na temelju odluke predsjednika Kluba zastupnika.

### IV. PREDsjedNIK, POTPREDsjedNICI, PREDsjedNIŠTVO I TAJNIK SABORA

#### Članak 31.

Sabor ima predsjednika i dva do pet potpredsjednika.

Ako se biraju dva potpredsjednika, jedan se bira na prijedlog parlamentarne većine a drugi na prijedlog parlamentarne manjine.

Ako se bira pet potpredsjednika, tri potpredsjednika biraju se na prijedlog parlamentarne većine a dva na prijedlog parlamentarne manjine.

#### Članak 32.

Predsjednik Sabora:

- predstavlja Sabor,
- saziva i predsjedava sjednicama Sabora,
- upućuje prijedloge ovlaštenih predlagatelja u propisani postupak,
- predlaže dnevni red sjednice Sabora,
- brine se o postupku donošenja zakona i drugih akata,
- usklađuje rad radnih tijela,
- potpisuje zakone i druge akte koje donosi Sabor,

- upućuje donesene zakone Predsjedniku Republike radi proglašenja,
- brine o odnosima Sabora i Vlade,
- supotpisuje rješenje o imenovanju predsjednika Vlade i imenovanju članova Vlade,
- prihvaća se pokroviteljstva u svojstvu predsjednika Sabora,
- odobrava, vodeći računa o raspoloživim sredstvima, putovanja zastupnika izvan države kad mu je u svojstvu zastupnika poziv upućen od neke državne ili inozemne organizacije,
- usklađuje rad stalnih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim i drugim institucijama,
- na prijedlog klubova zastupnika određuje sastav privremenih izaslanstava Sabora u posjeti stranim predstavničkim tijelima i organizacijama, tako da u pravilu odgovaraju stranačkom sastavu Sabora te poštivaju odgovarajuću zastupljenost oba spola,
- određuje sastav privremenog izaslanstva u slučaju kada je u inozemstvo pozvan kao predsjednik Sabora, poštivajući odgovarajuću zastupljenost obaju spolova,
- određuje predstavnike Sabora u svečanim i drugim prigodama, poštivajući odgovarajuću zastupljenost oba spola,
- na prijedlog tajnika Sabora podnosi zahtjev za osiguranje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora,
- brine se o zaštiti prava i o ispunjavanju dužnosti zastupnika,
- prima prisege izabranih i imenovanih dužnosnika, kada je to određeno zakonom ili ovim Poslovníkom,
- obavlja i druge poslove određene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i ovim Poslovníkom.

#### Članak 33.

Potpredsjednici Sabora pomažu u radu predsjedniku Sabora te obavljaju poslove iz njegova djelokruga na koje ih on ovlasti.

U slučaju odsutnosti predsjednika Sabora ili spriječenosti u obnašanju predsjedničke dužnosti, njega zamjenjuje jedan od potpredsjednika kojeg odredi predsjednik Sabora biran iz reda zastupnika vladajuće stranke ili većinske stranke vladajuće koalicije.

Ako predsjednik Sabora ne odredi ili ne može odrediti potpredsjednika, dužnost predsjednika obnaša potpredsjednik biran iz reda zastupnika vladajuće stranke ili većinske stranke vladajuće koalicije u Saboru.

#### Članak 34.

Predsjednik i potpredsjednici Sabora čine Predsjedništvo Sabora.

#### Članak 35.

Na poziv predsjednika Sabora u radu Predsjedništva Sabora sudjeluje tajnik Sabora.

Predsjednik Sabora na sjednicu Predsjedništva Sabora može pozvati predsjednike radnih tijela i predsjednike klubova zastupnika.

#### Članak 36.

Predsjedništvo Sabora:

- prihvaća pokroviteljstva u ime Sabora ili radnog tijela Sabora,
- utvrđuje Prijedlog pravilnika o javnosti rada Sabora i njegovih radnih tijela, koji donosi Sabor,
- utvrđuje Prijedlog odluke o Stručnoj službi Sabora, koju donosi Sabor,
- daje prethodno mišljenje na Prijedlog pravilnika o unutarnjem redu Stručne službe Sabora,
- određuje raspored sjedenja zastupnika u dvorani za sjednice na temelju članstva u

pojedinom klubu zastupnika,

- u skladu sa zakonom i u suradnji s tajnikom Sabora, odlučuje o raspodjeli raspoloživoga radnog prostora u Saboru i stanova za službene potrebe u Zagrebu,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom.

Predsjedništvo Sabora donosi odluke iz svog djelokruga većinom glasova nazočnih članova, ukoliko je sjednici nazočna većina članova.

#### Članak 37.

Predsjedništvo Sabora i predsjednici klubova zastupnika:

- raspravljaju o dnevnom redu predstojeće sjednice Sabora,
- raspravljaju o pitanjima važnim za rad Sabora,
- potiču stavljanje određenih tema na dnevni red sjednice Sabora,
- raspravljaju o drugim pitanjima u skladu s odredbama ovoga Poslovníka.

#### Članak 38.

Sabor ima tajnika.

Tajnik Sabora obavlja poslove koje mu povjeri predsjednik ili Predsjedništvo Sabora.

Tajnik Sabora, po potrebi, pomaže predsjedniku Sabora u pripremi sjednica Sabora.

Tajnik Sabora odgovoran je za obavljanje poslova Saboru te predsjedniku Sabora.

#### Članak 39.

Tajnik Sabora vodi Stručnu službu Sabora i upravlja njezinim radom, te donosi Pravilnik o unutarnjem redu Stručne službe Sabora.

Tajnik Sabora priprema prijedlog za osiguravanje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora i nalogodavac je za financijsko i materijalno poslovanje Sabora i Stručne službe Sabora.

Tajnik Sabora zaključuje ugovore i obavlja druge pravne poslove Sabora.

Za svoj rad i za rad Stručne službe Sabora tajnik Sabora odgovoran je Saboru.

#### Članak 40.

Tajnik sabora ima zamjenika.

Zamjenik tajnika Sabora je tajnik plenarne sjednice Sabora.

Zamjenik tajnika Sabora pomaže predsjedniku Sabora u pripremanju i organiziranju sjednica Sabora, a obavlja i druge poslove utvrđene ovim Poslovníkom ili koje mu povjeri predsjednik Sabora.

Zamjenik tajnika Sabora koordinira rad djelatnika Stručne službe Sabora koji rade na pripremanju sjednica Sabora.

Zamjenik tajnika Sabora zamjenjuje tajnika Sabora u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.

Zamjenika tajnika Sabora, u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, na poslovima iz stavka 2., 3. i 4. ovoga članka zamjenjuje pomoćnik tajnika Sabora kojeg za to ovlasti predsjednik Sabora.

Za svoj rad zamjenik tajnika Sabora odgovoran je Saboru a za poslove koje obavlja dok zamjenjuje tajnika Sabora odgovoran je i tajniku.

#### Članak 41.

Tajnika i zamjenika tajnika Sabora imenuje, odnosno razrješuje dužnosti Sabor, na prijedlog Predsjedništva Sabora.

Tajnik i zamjenik tajnika Sabora imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu se

ponovno imenovati na tu dužnost.

Tajnik i zamjenik tajnika Sabora u pogledu prava prema Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru imaju rang predsjednika i potpredsjednika radnog tijela Hrvatskoga sabora.

## V. RADNA TIJELA SABORA

### *Opće odredbe*

#### Članak 42.

Radna tijela Sabora su odbori i povjerenstva u skladu s ovim Poslovníkom.

U radnom tijelu Sabora raspravlja se o prijedlozima i poticajima za donošenje zakona i drugih akata te o drugim pitanjima iz djelokruga Sabora.

Radno tijelo prati, u okviru svog djelokruga, rad Vlade i drugih tijela čiji rad nadzire Sabor sukladno Ustavu i zakonu.

Radno tijelo raspravlja o izvješćima tijela i ustanova, koja ona na temelju zakona podnose Saboru.

Radno tijelo Sabora, nakon provedene rasprave zauzima stajalište, odnosno utvrđuje prijedloge akata i o tome izvješćuje Sabor.

U radnom tijelu raspravlja se o predstavkama i prijedlozima koje građani podnose Saboru. Ako je predstavka ili prijedlog građana za donošenje zakona ili drugih akata upućena Saboru, predsjednik Sabora će je proslijediti predsjedniku matičnoga radnog tijela koje je dužno najkasnije u roku od tri mjeseca izvijestiti podnositelja predstavke ili prijedloga o ishodu predstavke, odnosno prijedloga.

#### Članak 43.

Radi razmatranja drugih pitanja Sabor može, uz radna tijela osnovana ovim Poslovníkom, osnovati i druga radna tijela.

Odlukom o osnivanju drugih radnih tijela uređuje se njihov naziv, sastav, djelokrug i način rada.

#### Članak 44.

Radno tijelo Sabora ima predsjednika, potpredsjednika i određeni broj članova.

Sabor bira i razrješuje predsjednika, potpredsjednika i članove radnog tijela iz reda zastupnika u Saboru, ako ovim Poslovníkom nije drukčije određeno poštivajući odgovarajuću zastupljenost obaju spolova.

Sastav radnog tijela u pravilu odgovara stranačkom sastavu Sabora.

Mandat predsjednika, potpredsjednika i članova radnog tijela traje od dana izbora do dana prestanka ili nastupa mirovanja zastupničkog mandata, odnosno do dana razrješjenja dužnosti na koju je izabran.

#### Članak 45.

Predsjednik radnog tijela Sabora usklađuje rad radnog tijela s radom Sabora i drugih radnih tijela, predlaže dnevni red i predsjedda sjednicama radnog tijela.

Predsjednik radnog tijela Sabora surađuje s predsjednikom Sabora, Predsjedništvom Sabora, predsjednicima drugih radnih tijela Sabora, te s ministrima i čelnicima tijela državne uprave u svezi s pitanjima iz djelokruga radnog tijela.

Predsjednik se radnog tijela Sabora brine o provođenju zaključaka radnog tijela i zaključaka Sabora iz djelokruga radnog tijela te obavlja druge poslove određene ovim Poslovníkom.

Potpredsjednik radnog tijela Sabora, u slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika, ima njegova prava, obveze i odgovornosti određene ovim Poslovníkom.

U slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika i potpredsjednika, sjednicom radnog tijela predsjedava član radnog tijela kojeg na to ranije ovlasti predsjednik radnog tijela.

Ukoliko nije određen član radnog tijela iz prethodnog stavka ovoga članka koji će predsjedati radnim tijelom, njega će odrediti predsjednik Sabora.

#### Članak 46.

Sjednicu radnog tijela Sabora saziva predsjednik radnog tijela, a dužan ju je sazvati najkasnije u roku od osam dana na osnovi zaključka Sabora, ili ako to zatraži predsjednik Sabora, ili trećina članova radnog tijela Sabora, uz navođenje pitanja koja treba razmotriti na sjednici.

Ako predsjednik ne sazove sjednicu kada je to dužan učiniti, sjednicu radnog tijela Sabora sazvat će predsjednik Sabora, odnosno zastupnik kojeg predsjednik odredi.

#### Članak 47.

Radno tijelo Sabora može zauzimati stajališta o pitanjima iz svog djelokruga samo ako je sjednici nazočna većina članova radnog tijela, a odluke se donose većinom glasova nazočnih članova.

O radu na sjednici radnog tijela vodi se zapisnik kojeg potpisuje predsjednik i tajnik radnog tijela Sabora, odnosno osobe koje ih zamjenjuju.

Zapisnik s materijalima sjednice čuva tajnik radnog tijela Sabora i nakon isteka mandata Sabora pohranjuje ih u pismohranu Sabora.

#### Članak 48.

Radna tijela Sabora pokreću razmatranje pitanja iz svog djelokruga, a obvezatna su razmotriti svako pitanje iz svog djelokruga koje im uputi na razmatranje ili za koje to traži predsjednik ili Predsjedništvo Sabora.

#### Članak 49.

Radno tijelo Sabora može uključiti znanstvene i druge organizacije i pojedine stručnjake u pripremanje akata ili razmatranje pojedinog pitanja iz njegova djelokruga, ako su za to osigurana financijska sredstva, a može predložiti Vladi da se ti poslovi povjere ministarstvima ili drugim tijelima državne uprave.

Kada poslove iz stavka 1. ovoga članka valja, prema zaključku radnog tijela, obaviti na temelju ugovora, ugovor u ime Sabora zaključuje tajnik Sabora.

#### Članak 50.

Radi razmatranja pojedinih pitanja iz svog djelokruga i pripreme prijedloga o tim pitanjima, kao i radi sastavljanja izvješća i nacрта akata koje priprema za Sabor, radno tijelo može osnovati pododbore, a njegov predsjednik može osnovati posebnu radnu skupinu.

Pododbori i radne skupine iz stavka 1. ovoga članka djeluju isključivo u okviru radnog tijela i njegov su sastavni dio i ne mogu samostalno istupati i biti nositelji prava i obveza.

#### Članak 51.

Radno tijelo Sabora obvezno je o svojim primjedbama, mišljenjima, stajalištima i prijedlozima izvijestiti Sabor. Radno tijelo može izvijestiti o stajalištu manjine svojih članova, a mora kad mišljenja ostanu podijeljena u pogledu prijedloga za rješenje pojedinog pitanja ili kada pojedini član radnog tijela traži da se posebno izdvoji njegovo mišljenje.

Kad podnosi izvješće ili prijedlog Saboru, radno tijelo određuje izvjestitelja koji će, prema zaključku radnog tijela, na vlastiti poticaj ili na zahtjev Sabora, na sjednici obrazložiti stajalište ili prijedlog radnog tijela.

#### Članak 52.

Radna tijela Sabora surađuju međusobno, a mogu održati zajedničku sjednicu te Saboru

podnijeti i zajedničko izvješće o temi rasprave.

#### Članak 53.

Sjednici radnog tijela Sabora treba biti nazočan član Vlade, zamjenik ministra ili pomoćnik ministra kad se na sjednici razmatra prijedlog ili mišljenje Vlade, a čelnik tijela državne uprave kad se na sjednici razmatra pitanje iz njihova djelokruga.

Predsjednik radnog tijela Sabora obavezan je predstavnike tijela iz stavka 1. ovoga članka izvijestiti o mjestu i vremenu održavanja sjednice.

Predstavnik Vlade, odnosno tijela državne uprave ima pravo na sjednici radnog tijela sudjelovati u raspravi.

Radno tijelo može odlučiti da će o pojedinom prijedlogu provesti raspravu i bez nazočnosti osoba iz stavka 1. ovoga članka i o tome obvezno izvješćuje Vladu i Sabor.

#### Članak 54.

Radno tijelo Sabora može na sjednice pozivati javne, znanstvene i stručne djelatnike i druge osobe radi pribavljanja njihova mišljenja o pitanjima o kojima se raspravlja na sjednici.

U radna tijela može se imenovati, ako ovim Poslovníkom nije drukčije određeno, do šest javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika koji imaju sva prava člana radnog tijela, osim prava odlučivanja.

Postupak imenovanja članova odbora iz stavka 2. ovoga članka započinje objavljivanjem javnog poziva za predlaganje kandidata. U tom pozivu određuje se rok za podnošenje prijedloga. Kandidate mogu predložiti stručne institucije, stručne udruge, udruge civilnog društva kao i pojedinci.

Javni poziv za predlaganje kandidata upućuje Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

Na temelju odabira kandidata Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove upućuje Saboru na donošenje prijedlog odluke o imenovanju članova odbora iz stavka 2. ovoga članka.

#### Članak 54.a

Radno tijelo Sabora može, u skladu s ovim Poslovníkom, donijeti poslovnik o svom radu.

#### Članak 55.

Na rad sjednica radnog tijela Sabora odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 203. (201.), članka 205. (203.) stavka 1., članka 206. (204.) stavka 1. i 2., članka 207. (205.) stavka 2., članka 208. (206.) stavka 1., članka 209. (207.) stavka 1., članka 210. (208.), članka 215 (213.) osim točke 3. stavka 2. toga članka, te članka 221. (219.), 223. (221.), 225. (223.), 248. (245.) i 249. (246.) ovoga Poslovníka.

#### *Posebne odredbe*

#### Članak 56.

Radna tijela Sabora su:

1. Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav,
2. Odbor za zakonodavstvo,
3. Odbor za vanjsku politiku,
4. Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost,
- 4.a Odbor za obranu,
5. Odbor za financije i državni proračun,
6. Odbor za gospodarstvo,
7. Odbor za turizam,
8. Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina,

9. Odbor za pravosuđe,
10. Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo,
- 10.a Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku,
11. Odbor za obitelj, mlade i sport,
12. Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske,
13. Odbor za ratne veterane,
14. Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo,
- 14.a Odbor za zaštitu okoliša i prirode,
15. Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu,
16. Odbor za poljoprivredu,
- 16.a Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije,
17. Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu,
18. Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove,
19. Odbor za predstavke i pritužbe,
20. Odbor za međuparlamentarnu suradnju,
21. Odbor za europske integracije,
22. Odbor za informiranje, informatizaciju i medije,
23. Odbor za ravnopravnost spolova,
24. Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu,
25. Mandatno-imunitetno povjerenstvo.

Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe i Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a imaju status radnog tijela iz stavka 1. ovoga članka.

### ***Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav***

#### Članak 57.

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav:

- prati i razmatra provedbu Ustava Republike Hrvatske,
- razmatra načelna pitanja u vezi s usuglašavanjem zakonodavstva s Ustavom Republike Hrvatske,
  - razmatra mišljenja i prijedloge ustavne naravi upućene Saboru,
  - u postupku promjene Ustava Republike Hrvatske priprema prijedloge odgovarajućih akata,
  - provodi postupak kandidiranja sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske i predlaganja za izbor Saboru,
  - u postupku raspisivanja referenduma ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj priprema prijedloge odgovarajućih akata,
  - rješava sporove o djelokrugu radnih tijela Sabora,
  - prati provedbu Poslovníka Hrvatskoga sabora,
  - predlaže donošenje i promjene Poslovníka Hrvatskoga sabora.
- razmatra načelna pitanja zaštite i ostvarivanja Ustavom Republike Hrvatske utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda te prava nacionalnih manjina.

U djelokrugu su Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- udruživanje, javna okupljanja i mirne prosvjede građana,

- biračko pravo, izbor zastupnika u Sabor, izbor predsjednika Republike, izbor za tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i referendum,
- pravni položaj vjerskih zajednica,
- uporabu i zaštitu grba, zastave i himne Republike Hrvatske i drugih državnih simbola, državne blagdane, nagrade i druga priznanja,
- opća pitanja ustavnosti i zakonitosti,
- javno informiranje,
- opća pitanja funkcioniranja političkog sustava,
- pitanja ustrojstva i djelokruga državnih tijela, osnivanja, ustrojstva, djelokruga i načina rada tijela državne uprave,
- pitanja i odnose iz djelokruga državne uprave te pitanja ostvarivanja zakonitosti u radu tijela državne uprave,
- izvješća državnih tijela državne uprave o primjeni zakona i o općim problemima državne uprave,
- temeljna pitanja vlasničkih odnosa,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada pučkog pravobranitelja.

Odbor obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

#### Članak 58.

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

#### *Odbor za zakonodavstvo*

#### Članak 59.

Odbor za zakonodavstvo:

- razmatra prijedloge zakona i drugih akata koje donosi Sabor u pogledu njihove usklađenosti s Ustavom Republike Hrvatske i pravnim sustavom te u pogledu njihove pravne obrade,
- razmatra pitanja jedinstvene zakonodavne metodologije i druga pitanja bitna za jedinstvenu pravnu tehniku i terminološku usklađenost akata koje donosi Sabor,
- daje mišljenje o prijedlogu da pojedine odredbe zakona imaju povratno djelovanje,
- brine se o jedinstvu pravnog sustava i daje mišljenje o načelnim pitanjima izgradnje pravnog sustava ili jedinstvene primjene zakona,
- razmatra akte koje potvrđuje ili na koje daje suglasnost Sabor i o tome daje mišljenje,
- utvrđuje i izdaje pročišćene tekstove zakona i drugih akata koje donosi Sabor, kad je tim zakonima ili aktima za to ovlašten ili kada su ti akti najmanje tri puta izmijenjeni ili dopunjeni,
- razmatra prijedloge za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona ili drugog akta kojeg je donio Sabor,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom.

#### Članak 60.

Odbor za zakonodavstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

#### *Odbor za vanjsku politiku*



## Članak 61.

Odbor za vanjsku politiku:

- razmatra pitanja vanjske politike i međunarodnih odnosa o kojima raspravlja i odlučuje Sabor te priprema prijedloge akata iz nadležnosti Sabora koji se odnose na to područje,
- surađuje s odgovarajućim odborima parlamenata drugih zemalja,
- daje mišljenje Predsjedniku Republike o postavljanju i opozivu šefova diplomatskih misija Republike Hrvatske u inozemstvu,
- razmatra izvješća stalnih ili privremenih izaslanstava Sabora u međuparlamentarnim institucijama u suradnji s Odborom za međuparlamentarnu suradnju,
- razmatra međunarodne ugovore koje Sabor potvrđuje i iznosi svoje prijedloge i mišljenja Saboru,
- surađuje s tijelima u Republici koja djeluju na području vanjske politike i međunarodnih odnosa.

Odbor za vanjsku politiku ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u postupku donošenja zakona o potvrđivanju međunarodnih ugovora.

## Članak 62.

Odbor za vanjsku politiku ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

### ***Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost***

## Članak 63.

U djelokrugu su Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave u području unutarnjih poslova,
- državljanstvo i osobni status građana,
- državnu i javnu sigurnost, sigurnost prometa, zaštitu od požara i elementarnih nepogoda,
- izvješća državne revizije i kriminalističke policije u dijelu koji se odnosi na nepravilnosti u financijskom poslovanju državnih tijela,
- druga pitanja unutarnje politike i nacionalne sigurnosti.

Odbor obavlja nadzor nad sigurnosno-obavještajnim agencijama u skladu sa zakonom naročito u pogledu zaštite Ustavom utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda te daje mišljenje o imenovanju čelnika sigurnosnih službi u skladu s Ustavom.

## Članak 64.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

### ***Odbor za obranu***

## Članak 64.a

U djelokrugu Odbora za obranu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave u području obrane,
- obranu i zaštitu,
- suradnju s tijelima u Republici Hrvatskoj koja djeluju u području obrane i zaštite, i
- druga pitanja obrane i zaštite.

#### Članak 64.b

Odbor za obranu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još do 6 članova Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika koji se bave pitanjima obrambenog sustava i zaštite.

#### ***Odbor za financije i državni proračun***

#### Članak 65.

U djelokrugu su Odbora za financije i državni proračun poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- sustav financiranja javnih potreba u Republici Hrvatskoj,
- državni proračun, završni račun državnog proračuna i fondove,
- izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama,
- porezni sustav i poreznu politiku,
- financijske odnose s inozemstvom,
- devizni sustav,
- kreditne odnose s inozemstvom,
- carinski sustav,
- kreditni i bankarski sustav,
- državni trezor i riznicu,
- vrijednosne papire,
- novčani i monetarni sustav,
- Hrvatsku narodnu banku,
- sustav osiguranja imovine i osoba te druga pitanja proračuna i financija,
- pitanje ustrojstva, djelokruga i načina rada državne revizije i Financijske agencije.

Odbor raspravlja prijedloge zakona kojima se stvaraju materijalne obveze i o svojim mišljenjima, stajalištima i prijedlozima izvještava Sabor.

#### Članak 66.

Odbor za financije i državni proračun ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: po jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, udruge poslodavaca i Hrvatske gospodarske komore, te tri predstavnika znanstvenih i stručnih institucija.

#### ***Odbor za gospodarstvo***

#### Članak 67.

U djelokrugu su Odbora za gospodarstvo poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- strategiju gospodarskog razvoja Republike Hrvatske,
- osnove gospodarskog sustava i osiguranje uvjeta za djelovanje tržišta i zaštitu tržišnog natjecanja,
- usklađivanje i unapređivanje gospodarskog života,
- robne zalihe i tekuća gospodarska kretanja,
- elektroprivredu, brodogradnju i druge industrijske grane,
- restrukturiranje i vlasničku pretvorbu,
- osiguranje uvjeta za ulaganje stranih partnera i gospodarske odnose s inozemstvom,

– malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo i zadrugarstvo.

#### Članak 68.

Odbor za gospodarstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: po jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore te dva predstavnika znanstvenih i stručnih institucija.

#### ***Odbor za razvoj i obnovu (Brisan.)***

##### Članak 68.a

Brisan.

##### Članak 68.b

Brisan.

#### ***Odbor za turizam***

##### Članak 69.

U djelokrugu su Odbora za turizam poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- koncepciju i strategiju razvoja hrvatskog turizma,
- utvrđivanje i praćenje provedbe politike turističkog razvoja Republike Hrvatske,
- ugostiteljsku i turističku djelatnost i s njima neposredno vezane djelatnosti,
- praćenje koncesija u turizmu,
- razvojne programe u turizmu od naročite važnosti za gospodarski razvoj Republike Hrvatske,
- utvrđivanje i praćenje provedbe politike zaštite i očuvanja kakvoće turističkog prostora,
- suradnju s odgovarajućim radnim tijelima u Europskom parlamentu i parlamentima drugih zemalja.

##### Članak 70.

Odbor za turizam ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova, a još tri člana može se imenovati, i to: jedan predstavnik Hrvatske turističke zajednice i dva člana iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

#### ***Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina***

##### Članak 71.

U djelokrugu su Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- provedbu potvrđenih međunarodnih akata koji uređuju zaštitu ljudskih prava,
- načelna pitanja, prijedloge i mišljenja u vezi s ostvarivanjem odredbi Ustava Republike Hrvatske o ljudskim pravima i temeljnim slobodama,
- ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda,
- ostvarivanje prava nacionalnih manjina utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i zakonima, i predlaganje mjera za ostvarivanje tih prava,
- međudržavne ugovore i programe međunarodne kulturne, prosvjetne i druge suradnje

kada je to od interesa za pojedine nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i za hrvatske manjine u europskim državama,

- financiranje određenih potreba nacionalnih manjina,
- druge poslove utvrđene ovim Poslovnikom.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina surađuje sa znanstvenim i stručnim, te Vladinim i nevladinim organizacijama koje djeluju na području zaštite ljudskih i etničkih prava, s odgovarajućim radnim tijelima parlamenata drugih država te s inozemnim i međunarodnim tijelima koja djeluju na području zaštite ljudskih i etničkih prava.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina surađuje s radnim tijelima nadležnim za predstavke i pritužbe i s drugim radnim tijelima Sabora te može razmatrati i pitanja iz djelokruga tih radnih tijela, ako ocijeni da su značajna za zaštitu ljudskih ili etničkih prava.

#### Članak 72.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ima predsjednika, potpredsjednika i 13 članova iz reda zastupnika, a još 4 člana može se imenovati, i to: dva iz reda predstavnika vjerskih zajednica (jedan predstavnik Katoličke crkve i jedan predstavnik svih drugih vjerskih zajednica) te dva predstavnika udruga za zaštitu ljudskih prava.

U Odboru mora biti najmanje jedan zastupnik izabran iz reda svake nacionalne manjine, koja ima zastupnika u Saboru.

### ***Odbor za pravosuđe***

#### Članak 73.

U djelokrugu su Odbora za pravosuđe poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada sudova,
- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnog odvjetništva,
- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada prekršajnih sudova i drugih tijela ovlaštenih za vođenje prekršajnog postupka,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada Državnoga sudbenog vijeća,
- davanje prethodnog mišljenja u postupku izbora i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- davanje prethodnog mišljenja o imenovanju i razrješenju Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske,
- predlaganje kandidata za izbor dva člana Državnog sudbenog vijeća iz reda zastupnika,
- predlaganje kandidata za izbor dva člana Državnoodvjetničkog vijeća iz reda zastupnika,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada javnog bilježništva,
- ustrojstvo i način rada odvjetništva,
- pitanja vlasničkih i drugih stvarnopravnih odnosa, obveznih i drugih građanskopravnih odnosa,
- uređivanje kaznenoga materijalnog i postupovnog prava te prekršajnog prava i izvršavanje kaznenih sankcija,
- pitanja amnestije i pomilovanja,
- uređivanje sudskih postupaka,
- besplatnu pravnu pomoć i probaciju,
- druga pitanja pravosuđa.

#### Članak 74.

Odbor za pravosuđe ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

#### ***Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo***

#### Članak 75.

U djelokrugu su Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- rad i radnopravni status zaposlenih u javnom i privatnom sektoru te zapošljavanje i stambenu politiku,
- mirovinska osiguranja,
- prava osoba s invaliditetom,
- uređivanje radnog prostora i zaštitu na radu,
- uređivanje i razvoj sustava dvostranog i trostranoga socijalnog dijaloga,
- zaštitu prava bivših političkih zatvorenika.

#### Članak 76.

Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još do 4 člana može se imenovati i to: jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, jedan iz Hrvatske udruge poslodavaca i dva predstavnika iz reda znanstvenih institucija, koji se bave pitanjima radnog prava i mirovinskih osiguranja.

#### ***Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku***

#### Članak 76.a

U djelokrugu su Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zdravstvenu zaštitu i organizaciju zdravstvene službe,
- suzbijanje bolesti ovisnosti,
- socijalnu skrb,
- zaštitu prognanih i raseljenih osoba,
- zaštitu starih i imovinski nezbrinutih osoba te druga pitanja socijalne politike i zdravstva.

#### Članak 76.b

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati, i to: jedan iz Hrvatske liječničke komore, jedan iz Hrvatske komore medicinskih sestara, tri iz reda stručnjaka u području zdravstva i jedan iz reda stručnjaka u području socijalne skrbi.

#### ***Odbor za obitelj, mlade i sport***

#### Članak 77.

U djelokrugu su Odbora za obitelj, mlade i sport poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- brak, obitelj i skrbništvo, posebnu zaštitu djece i materinstva i mladih,
- kvalitetu života mladih i njihovo sudjelovanje u svim djelatnostima društva,
- zaštitu djece i mladih od svih oblika ovisnosti,

- zaštitu žena na radu,
- planiranje obitelji i demografsku obnovu,
- sport.

#### Članak 78.

Odbor za obitelj, mlade i sport ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a mogu se imenovati 3 vanjska člana.

#### ***Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske***

#### Članak 79.

U djelokrugu su Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske poslovi utvrđivanja i praćenja politike, a u postupku odnošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- pravni i stvarni položaj dijelova hrvatskoga naroda te hrvatskih manjina u drugim državama i predlaganje mjera za unapređivanje svekolike suradnje radi ostvarenja i zaštite prava i očuvanja nacionalnog identiteta,
- sve oblike međunarodne i druge suradnje kad je to u interesu Hrvata u susjednim državama i svijetu kao i s time povezano usmjeravanje financijske potpore,
- poticanje programa povratka hrvatskih iseljenika te skrb o hrvatskim useljenicima na područja od posebne državne skrbi,
- inicijative i prijedloge koje podnose Hrvati iz susjednih država i svijeta,
- održavanje redovitih kontakata s predstavnicima Hrvata izvan Republike Hrvatske,
- zaštitu prava i interesa hrvatskih državljana koji žive ili borave u inozemstvu kao i osiguranje osobite skrbi i zaštite dijelovima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske.

#### Članak 80.

Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 4 člana Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

#### ***Odbor za ratne veterane***

#### Članak 81.

U djelokrugu su Odbora za ratne veterane poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zaštitu žrtava velikosrpske agresije i pobune u Republici Hrvatskoj,
- zaštitu prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- zaštitu vojnih i civilnih invalida Domovinskog rata i svih sudionika domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- zaštitu vojnih i civilnih invalida te veterana II. svjetskog rata,
- zaštitu ostalih žrtava totalitarnih režima.

#### Članak 82.

Odbor za ratne veterane ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana može se imenovati iz reda predstavnika braniteljskih udruga i udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

#### ***Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo***

#### Članak 83.

U djelokrugu su Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- promicanje uređenja prostora u svrhu učinkovitijeg korištenja, gospodarenja i zaštite prostora,
- usklađivanje djelatnosti na zaštiti prostornih resursa,
- usklađivanje regionalnoga prostornog razvoja,
- zaštićena područja od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i izgradnju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku,
- korištenje i zaštitu graditeljske baštine,
- uvjete i način izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja,
- sustav praćenja stanja u prostoru (informacijski sustav prostornog uređenja i izvješća o stanju u prostoru),
- uređenje građevinskog zemljišta,
- druga pitanja prostornog uređenja,
- graditeljstvo.

#### Članak 84.

Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 3 člana Odbora može se imenovati iz reda znanstvenih i stručnih djelatnika.

### ***Odbor za zaštitu okoliša i prirode***

#### Članak 84.a

U djelokrugu su Odbora za zaštitu okoliša i prirode poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- temeljna rješenja zaštite i promicanja sveukupnih djelatnosti zaštite okoliša, sukladno svjetskim kriterijima,
- mjere praćenja, očuvanja i unapređivanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih dobara (more, voda, zrak, tlo, rudno blago, biljni i životinjski svijet) u odnosu na gospodarski razvitak,
- mjere korištenja i upravljanja pojedinim dijelovima okoliša, a posebice glede posebno zaštićenih dijelova prirode,
- praćenje i proučavanje pitanja nuklearne i radiološke sigurnosti radi osiguranja visoke razine te sigurnosti i djelotvorne zaštite ljudi i okoliša od ionizirajućih zračenja,
- poticanje mjera za saniranje postojećeg stanja devastacije okoliša i daljnje sprječavanje onečišćenja radi promicanja kvalitete življenja i zdravlja ljudi (zbrinjavanje komunalnog i industrijskog otpada, zbrinjavanje opasnog otpada, gospodarenje sekundarnim sirovinama),
- pritužbe upućene Saboru kojima se ukazuje na štetne radnje glede devastacije okoliša te ispitivanje njihove utemeljenosti.

#### Članak 84.b

Odbor za zaštitu okoliša i prirode ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda

zastupnika, a još tri člana mogu se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

### ***Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu***

#### **Članak 85.**

U djelokrugu su Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- predškolski odgoj, osnovno, srednje, više i visoko obrazovanje,
- znanost, kulturu i tehničku kulturu,
- međunarodnu znanstvenu i tehničku suradnju,
- zaštitu i korištenje kulturnih dobara, povijesne građe i nasljeđa, arhiva i arhivske građe, spomen-obilježavanja povijesnih događaja i osoba,
- suradnju s vjerskim zajednicama,
- informatiku te druga pitanja obrazovanja, znanosti i kulture.

#### **Članak 86.**

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: dva iz područja znanosti, dva iz područja obrazovanja i dva iz područja kulture.

### ***Odbor za poljoprivredu***

#### **Članak 87.**

U djelokrugu su Odbora za poljoprivredu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području poljoprivrede, morskog i slatkovodnog ribarstva, marikulture, veterinarstva, sela, šumarstva, vodnog gospodarstva i ruralnog razvoja.

#### **Članak 88.**

Odbor za poljoprivredu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

### ***Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije***

#### **Članak 88.a**

U djelokrugu su Odbora za regionalni razvoj i fondove Europske unije poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području regionalnog razvoja, korištenja sredstava iz fondova Europske unije, gospodarskog i socijalnog razvoja otoka i priobalja, obnovu i razvoj područja stradalih u Domovinskom ratu.

#### **Članak 88.b**

Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

### ***Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu***

#### **Članak 89.**

U djelokrugu su Odbora za pomorstvo, promet i infrastrukturu poslovi utvrđivanja i



praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području pomorstva, prometa i infrastrukture te zaštite mora od onečišćenja s brodova.

#### Članak 90.

Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika a još pet članova Odbora može se imenovati i to: jedan znanstveni djelatnik iz područja telekomunikacija, jedan znanstveni djelatnik iz područja pomorstva, jedan stručni djelatnik iz područja željeznica, jedan stručni djelatnik iz područja cestovnog prometa i jedan stručni djelatnik iz područja pošta.

#### ***Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove***

#### Članak 91.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove:

- priprema i podnosi Saboru prijedlog za izbor i razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora,
- predlaže imenovanje i opoziv predstavnika Sabora u određena državna i druga tijela i udruge,
- predlaže izbor, imenovanja, razrješenja i opoziv drugih dužnosnika koje bira, odnosno imenuje Sabor, ako zakonom nije drukčije određeno,
- utvrđuje i Saboru podnosi prijedloge propisa o materijalnim pravima zastupnika u Saboru,
- u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području koje se odnosi na radne odnose, plaće i druga primanja dužnosnika,
- donosi pojedinačna rješenja o stalnoj novčanoj naknadi i drugim primanjima zastupnika te plaćama dužnosnika koje imenuje i razrješuje Sabor i njegova radna tijela, ako zakonom nije drukčije određeno,
- donosi odluke o mjerilima za utvrđivanje primanja i naknadama troškova znanstvenim, stručnim i javnim djelatnicima koji su članovi radnih tijela Sabora ili su uključeni u njihov rad,
- donosi pojedinačna rješenja o mjesečnoj novčanoj naknadi znanstvenim, stručnim i javnim djelatnicima, koji su članovi radnih tijela Sabora,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

#### Članak 92.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

#### ***Odbor za predstavke i pritužbe***

#### Članak 93.

Odbor za predstavke i pritužbe:

- razmatra predstavke, pritužbe i prijedloge upućene Saboru te ukazuje nadležnim tijelima na kršenje zakona i prava građana u postupku pred državnim upravom i tijelima koja imaju javne ovlasti,
- ukazuje Saboru na kršenje zakona i druge štetne pojave od šireg značenja i predlaže poduzimanje potrebnih mjera za njihovo otklanjanje,
- ispituje, putem ovlaštenih tijela, osnovanost predstavki, pritužbi i prijedloga te ukazuje ovlaštenim tijelima na potrebu poduzimanja, na zakonu osnovanih, mjera te o tome izvješćuje podnositelje predstavki i pritužbi, odnosno prijedloga,
- podnosi jednom godišnje izvješće o svom radu Saboru.

#### Članak 94.

Odbor za predstavke i pritužbe ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

#### ***Odbor za međuparlamentarnu suradnju***

#### Članak 95.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju zajedno s Odborom za vanjsku politiku brine za provedbu vanjske politike Republike Hrvatske u okvirima međuparlamentarne suradnje s drugim državama i međunarodnim organizacijama u poslovima od zajedničkog interesa.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju ostvaruje suradnju s predstavničkim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija osnivanjem zajedničkih tijela, skupina prijateljstva, poduzimanjem zajedničkih akcija, usuglašavanjem stajališta o pitanjima od zajedničkog interesa, razmjenom iskustava, međusobnim razmjenama programa rada te dokumentacijskog i informativnog materijala i glasila, zajedničkim sastancima zastupnika i razmjenom izaslanstava.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju zajedno s Odborom za vanjsku politiku razmatra izvješća stalnih ili privremenih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim institucijama kao i izvješća o djelovanju skupina prijateljstva s predstavničkim tijelima pojedinih zemalja.

Predsjednika i potpredsjednika Odbora bira Sabor iz reda zastupnika koji su izabrani u stalna izaslanstva Sabora u međunarodnim parlamentarnim institucijama, a članovi Odbora su svi članovi navedenih izaslanstava.

#### ***Odbor za europske integracije***

#### Članak 96.

Odbor za europske integracije:

- prati usklađivanje pravnog sustava Republike Hrvatske s pravnim sustavom Europske unije,
- prati izvršavanje prava i obveza Republike Hrvatske proizašlih iz međunarodnih ugovora koji se odnose na Vijeće Europe,
- prati programe pomoći i suradnje Europske unije,
- surađuje i razmjenjuje iskustva s tijelima u europskim integracijama.

#### Članak 97.

Odbor za europske integracije ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

#### ***Odbor za informiranje, informatizaciju i medije***

#### Članak 98.

U djelokrugu su Odbora za informiranje, informatizaciju i medije poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnog radnog tijela u području informiranja, pisanih i elektroničkih medija, a posebice:

- razmatra pitanja komuniciranja, informiranja i medija o kojima odlučuje Sabor,
- prati, potiče i sudjeluje u donošenju zakona o pisanim i elektroničkim medijima (tisak, radio, televizija, Internet),
- poticanje nastanka, oblikovanja i potpisivanja relevantnih međunarodnih dokumenata o informiranju i medijima,
- praćenje primjene međunarodnih dokumenata o informiranju i medijima i praćenje rada odbora za medije i/ili informiranje drugih zemalja,
- zaštita prava na informiranje i informaciju, zaštita intelektualnog vlasništva, zaštita

privatnosti na elektroničkim medijima.

- poticanje prava na informiranje, informaciju i komuniciranje novim tehnologijama i sredstvima elektroničkog komuniciranja (Internet, elektronička trgovina, Internet edukacija),
  - promicanje tehničke kulture i međunarodne tehničke suradnje glede uporabe računala i računalnog umrežavanja (Internet),
  - usklađivanje, poticanje i unaprjeđenje gospodarstva temeljenog na informacijskim tehnologijama,
  - praćenje postojećih, predlaganje i poticanje korištenja novih tehnologija informiranja u radu Sabora i o radu Sabora,
  - suradnja s udrugama, medijima, znanstvenim institucijama, povjerenstvima Vlade i Predsjednika Republike, koja razmatraju djelatnost komunikacije, informiranja i medija.
- Odbor obavlja i druge poslove određene zakonom.

#### Članak 99.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: dva iz medija, dva iz znanosti i dva iz udruga.

#### ***Odbor za ravnopravnost spolova***

#### Članak 100.

U djelokrugu su Odbora za ravnopravnost spolova poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na poticanje i praćenje primjene načela ravnopravnosti spolova u zakonodavstvu Republike Hrvatske, a posebice:

- poticanje potpisivanja međunarodnih dokumenata o ravnopravnosti spolova i praćenje primjene tih dokumenata,
- sudjelovanje u izradi, provedbi i analizi ostvarenja Nacionalne politike za ostvarenje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj,
- suradnju i utvrđivanje mjera i aktivnosti za unapređivanje prava na ravnopravnost spolova,
- predlaganje programa mjera za uklanjanje diskriminacije po spolu,
- poticanje ravnomjerne spolne zastupljenosti u sastavu radnih tijela i izaslanstava Sabora,
- sudjelovanje u izradi dokumenata o integracijskim aktivnostima Republike Hrvatske izmjenom i prilagodbom zakonodavstva i provedbenih mjera za ostvarenje ravnopravnosti spolova prema standardima primijenjenim u zakonodavstvu i programima Europske unije,
- utvrđivanje prijedloga zakona i drugih akata o ravnopravnosti spolova,
- uvođenje načela ravnopravnosti spolova u obrazovanju, zdravstvu, javnom informiranju, socijalnoj politici, zapošljavanju, poduzetništvu, procesima odlučivanja, obiteljskim odnosima i dr.

#### Članak 101.

Odbor za ravnopravnost spolova ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana Odbora može se imenovati iz reda nevladinih udruga, znanstvenih i stručnih institucija koje se bave promicanjem ravnopravnosti spolova i zaštite ljudskih prava.

#### ***Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu***

#### Članak 101a.

U djelokrugu su Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu poslovi

utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području koje se odnosi na:

- pitanja ustrojstva, djelokruga i načina rada tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- osnivanje, ukidanje, spajanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te funkcioniranje predstavničkih i drugih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- pravni položaj zaposlenih u upravnim tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave.

**Članak 101a. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 102.**

#### Članak 101.b

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 9 članova Odbora može se imenovati na prijedlog predstavničkog tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i to: po jedan iz Zagreba, Osijeka, Splita i Rijeke, dva iz jedinica područne (regionalne) samouprave, dva iz jedinica lokalne samouprave-općine (jedan iz kontinentalnog a jedan iz priobalnog dijela Republike Hrvatske) te jedan iz reda uglednih pravnika.

**Članak 101b. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 103.**

#### *Mandatno-imunitetno povjerenstvo*

##### Članak 102.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo:

- predlaže Saboru odluku o prestanku mandata zastupniku, odnosno odluku o mirovanju mandata zastupnika, kada se ispune zakonom predviđeni uvjeti podnosi izvješće Saboru da su ispunjeni zakonski uvjeti za početak zastupničkog mandata zamjeniku zastupnika,
- predlaže Saboru donošenje odluke o imunitetu zastupnika, a kada Sabor ne zasjeda, odlučuje o imunitetu, time da odluku mora naknadno potvrditi Sabor,
- predlaže Saboru donošenje odluke u postupku odobrenja pritvora ili pokretanja kaznenog postupka protiv Glavnoga državnog odvjetnika, a kada Sabor ne zasjeda donosi odluku o odobrenju s tim da njegovu odluku naknadno potvrđuje Sabor.
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom.

**Članak 102. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 104.**

##### Članak 103.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 7 članova.

**Članak 103. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 105.**

## VI. ODNOS SABORA I PREDSJEDNIKA REPUBLIKE

Članak 104.

Brisan.

Članak 105.

Prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja posebne odgovornosti Predsjednika Republike može Saboru uputiti jedna petina svih zastupnika Sabora.

Prijedlog za pokretanje postupka iz stavka 1. ovoga članka zajedno sa činjeničnim opisom, pravnom naznakom i dokazima o povredi Ustava koja se Predsjedniku Republike stavlja na teret, dostavlja se u pisanom obliku predsjedniku Sabora, uz vlastoručne potpise zastupnika, najkasnije 30 dana prije zakazane sjednice Sabora na kojoj će se o tome raspravljati.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka dostavit će predsjednik Sabora Predsjedniku Republike.

Predsjednik Republike ima se pravo očitovati u pisanom obliku o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga.

Prije odlučivanja o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti Predsjednika Republike, predsjednik Sabora uputit će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav akte iz stavka 2. ovoga članka radi davanja mišljenja Saboru o utemeljenosti prijedloga. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav svoje će mišljenje dati u roku od tri dana od dana primitka akata iz stavka 2. ovoga članka.

Odluku o pokretanju postupka utvrđivanja posebne odgovornosti Predsjednika Republike donosi Sabor dvotrećinskom većinom svih zastupnika u roku od 15 dana od dana očitovanja Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

**Članak 105. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 106.**

## VII. ODNOS SABORA I VLADE

### *Predstavljanje Vlade Saboru*

Članak 106.

Mandatar, odmah po sastavljanju Vlade, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prihvaćanja mandata, dužan je program Vlade i Vladu predstaviti Saboru i tražiti glasovanje o povjerenju.

Mandatar, uz zahtjev za glasovanje o povjerenju, dostavlja program Vlade i životopise predloženih članova Vlade.

O programu Vlade vodi se rasprava.

Povjerenje je iskazano ako je za prijedlog glasovala većina svih zastupnika u Saboru, a glasuje se za prijedlog u cjelini.

Vlada stupa na dužnost kada joj povjerenje iskaže Sabor.

Ako se naknadno imenuje pojedini član Vlade, predsjednik Vlade na prvoj idućoj sjednici Sabora predstavlja ga Saboru i traži glasovanje o povjerenju tom članu Vlade.

**Članak 106. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 107.**

Članak 107.

Nakon glasovanja o iskazivanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, predsjednik i članovi Vlade polažu svečanu prisegu.

Tekst svečane prisega utvrđuje se zakonom.

Predsjednik izgovara tekst prisega i nakon toga proziva pojedinačno članove Vlade, a članovi Vlade daju prisegu tako što ustaju i izgovaraju »Prisežem«.

Član Vlade koji nije bio nazočan davanju svečane prisega, daje svečanu prisegu na idućoj sjednici Sabora.

**Članak 107. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 108.**

Članak 108.

Vlada određuje člana Vlade i zamjenika ministra, za svog predstavnika u Saboru povodom rasprave o prijedlogu zakona i drugih akata.

Predstavnik Vlade, nazočan sjednicama Sabora i radnih tijela Sabora, sudjeluje u njihovu radu, iznosi stajališta Vlade, daje obavijesti i stručna objašnjenja, izjašnjava se o podnesenim amandmanima ako je za to ovlašten, te obavještava Vladu o stajalištima i mišljenjima Sabora, odnosno radnih tijela.

Ako na raspravi nije nazočan predstavnik Vlade, Sabor ili radno tijelo može, smatra li da je nazočnost predstavnika Vlade nužna, raspravu prekinuti ili odgoditi. O tome će Sabor odlučiti bez rasprave.

U raspravi u Saboru i radnim tijelima, osim predstavnika Vlade, mogu sudjelovati i drugi njezini članovi.

**Članak 108. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 109.**

Članak 109.

O sazvanim sjednicama predsjednik Sabora i predsjednici radnih tijela Sabora izvješćuju predsjednika Vlade. O sazvanim sjednicama Sabora i radnih tijela Sabora, na kojima će se razmatrati prijedlog akta ili drugi prijedlog što ga je podnijela Vlada, izvješćuju se i ovlašteni predstavnici Vlade.

Zatražena mišljenja, stajališta i prijedloge Vlade, u slučajevima kada ona nije predlagatelj, Vlada je obvezna dostaviti Saboru do početka rasprave u radnim tijelima Sabora te odrediti svog predstavnika.

**Članak 109. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 110.**

*Odgovornost Vlade Saboru*

Članak 110.

Vlada je obvezna, na zahtjev Sabora izvijestiti Sabor o svom radu, o politici koju provodi, u cjelini ili u pojedinom području, o izvršavanju zakona i drugih propisa te o drugim pitanjima iz svog djelokruga.

Vlada može i na vlastiti poticaj podnijeti Saboru izvješće o svom radu i o stanju u pojedinim područjima.

**Članak 110. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 111.**

#### Članak 111.

Vlada je odgovorna Saboru za svoj rad i odluke koje donosi.

Predsjednik i članovi Vlade zajednički su odgovorni za odluke koje donosi Vlada, a osobno su odgovorni za svoje područje rada.

**Članak 111. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 112.**

#### Članak 112.

Na prijedlog najmanje jedne petine ukupnog broja zastupnika u Saboru može se pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu ili Vladi u cjelini.

Glasovanje o povjerenju Vladi može zahtijevati i njezin predsjednik.

Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu ili Vladi u cjelini, uvrštava se odmah u dnevni red, bez odlučivanja.

Vlada je dužna očitovati se o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka najkasnije u roku od 8 dana od dana uvrštavanja prijedloga u dnevni red.

Ne može se raspravljati i glasovati o povjerenju prije nego protekne sedam dana od dana dostave prijedloga Saboru.

Sabor će o povjerenju raspravljati i glasovati najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga Saboru.

U raspravi o povjerenju predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini predsjednik Vlade može usmeno obrazložiti očitovanje Vlade o prijedlogu, a o prijedlogu za pokretanje pitanja povjerenja pojedinom ministru može se očitovati taj ministar.

Predsjednik Vlade, odnosno ministar mogu prije završnog govora predlagatelja održati govor, a mogu se javljati i dobiti riječ tijekom rasprave radi davanja objašnjenja.

Na izlaganje predstavnika predlagatelja ili govor zastupnika može odgovoriti predsjednik Vlade ili ministar o čijem se povjerenju raspravlja. Na izlaganje predsjednika Vlade ili ministra može odgovoriti samo zastupnik kojeg je predsjednik Vlade, odnosno ministar, u izlaganju spomenuo ili predstavnik predlagatelja.

Pravo na odgovor na repliku imaju samo osobe iz stavka 9. ovoga članka.

Odluka o nepovjerenju je donijeta ako je za nju glasovala većina od ukupnog broja zastupnika u Saboru.

**Članak 112. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 113.**

### Članak 113.

Ako Sabor odbije prijedlog za izglasavanje nepovjerenja Vladi, odnosno pojedinom njenom članu, zastupnici koji su ga postavili ne mogu ponovno podnijeti isti prijedlog prije isteka roka od šest mjeseci.

Ako se izglasa nepovjerenje predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini, predsjednik Vlade i Vlada podnose ostavku.

Ako se izglasa nepovjerenje pojedinom članu Vlade, predsjednik Vlade može umjesto njega predložiti drugoga člana Saboru da mu izglasa povjerenje ili predsjednik Vlade i Vlada mogu podnijeti ostavku.

**Članak 113. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 114.**

### Članak 114.

Sabor, odnosno njegova radna tijela mogu tražiti izvješće i podatke od ministara i dužnosnika koji rukovode radom drugih tijela državne uprave, a oni su na postavljeni zahtjev obvezni:

- izvijestiti o pitanjima i pojavama u djelokrugu ministarstva, odnosno drugog tijela državne uprave,
- podnijeti izvješće o izvršavanju i provođenju zakona i drugih akata, odnosno zadaća za čije su izvršavanje odgovorni,
- dostaviti podatke kojima raspolažu, ili koje su u svom djelokrugu obvezni prikupljati i evidentirati te spise i drugo potrebno za rad Sabora ili radnog tijela,
- odgovoriti na upućena pitanja.

**Članak 114. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 115.**

## VIII. ODNOS ZASTUPNIČKOG I ŽUPANIJSKOG DOMA

Brisan naslov.

Članak 115.

Brisan.

Članak 116.

Brisan.

Članak 116.a

Brisan.

Članak 116.b

Brisan.

Članak 116.c

Brisan.

Članak 116.d

Brisan.

Članak 117.

Brisan.

Članak 118.

Brisan.



## IX. AKTI SABORA

### *Opće odredbe*

#### Članak 119.

Sabor, na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovníkom, donosi Ustav, zakone, državni proračun, odluke, deklaracije, rezolucije, povelje, preporuke i zaključke, te daje vjerodostojna tumačenja zakona.

**Članak 119. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 116.**

#### Članak 120.

Sabor može odlukom, poveljom, zahvalnicom ili drugim aktom domaćem ili stranom državljaninu ili organizaciji odati priznanje za njihov rad koji je od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku. Prijedlog priznanja Sabora podnosi predsjednik Sabora.

**Članak 120. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 117.**

#### Članak 121.

Odluka se donosi kao akt uređivanja unutarnjeg ustrojstva, načina rada i odnosa u Saboru.

Odlukom, kao aktom ostvarivanja prava Sabora, odlučuje se o izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu, o imenovanju u određena tijela, o potvrdi akata organizacija i zajednica ili o davanju suglasnosti na takve akte kad je to određeno zakonom te obavljaju druga Ustavom Republike Hrvatske i zakonom utvrđena prava.

**Članak 121. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 118.**

#### Članak 122.

Akti, kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo, način rada i odnosi u Saboru ili obavljaju druga opća ovlaštenja donose se u obliku odluke, poslovníka ili pravilnika.

**Članak 122. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 119.**

#### Članak 123.

Deklaracijom se izražava opće stajalište Sabora o pitanjima unutarnje ili vanjske politike te o drugim bitnim pitanjima važnim za državu.

**Članak 123. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 120.**

#### Članak 124.

Rezolucijom Sabor ukazuje na stanje i probleme u određenom području i na mjere koje bi trebalo provoditi u tom području.

Preporukom se ukazuje na podnesene predstavke i pritužbe o nepravilnostima u radu tijela koja imaju javne ovlasti s prijedlogom za njihovo razrješenje.

**Članak 124. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 121.**

Članak 125.

Zaključcima Sabor utvrđuje stajališta o određenim događajima i pojavama.

Na osnovi ocjene stanja u pojedinoj oblasti zaključcima se mogu zauzimati stajališta, izražavati mišljenja ili utvrđivati obveze Vlade, ministarstava i drugih tijela državne uprave.

**Članak 125. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 122.**

Članak 126.

Radna tijela Sabora mogu, u okviru svojega djelokruga, donositi zaključke o svojem radu i o radu Stručne službe Sabora, kojima zauzimaju stajališta, izražavaju mišljenja i podnose prijedloge.

Radna tijela Sabora donose i druge akte u okviru ovlaštenja utvrđenih zakonom i drugim propisom.

**Članak 126. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 123.**

Članak 127.

Tekst zakona i druge akte Sabora potpisuje predsjednik Sabora.

Zaključke i druge akte koje donose radna tijela Sabora potpisuje predsjednik tijela koje je donijelo zaključke i druge akte.

**Članak 127. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 124.**

Članak 128.

Na izvornike zakona i drugih propisa i općih akata Sabora stavlja se pečat Sabora.

Pod izvornikom zakona, odnosno drugog propisa i općeg akta Sabora, razumijeva se onaj tekst zakona, odnosno drugog propisa i općeg akta, koji je donesen na sjednici Sabora.

Izvornici akata Sabora čuvaju se u Saboru.

O izradi izvornika akata Sabora, o stavljanju pečata na izvornike tih akata, o čuvanju izvornika i o njihovoj evidenciji brine se tajnik Sabora.

**Članak 128. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 125.**

Članak 129.

Ustav, zakoni i drugi propisi te akti Sabora, vjerodostojno tumačenje zakona, odluke o

izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu dužnosnika koje bira ili imenuje Sabor, odluka o obrascu zastupničke iskaznice, deklaracije i rezolucije objavljuju se u »Narodnim novinama«.

Zaključci kojima se zauzimaju stavovi, izražavaju mišljenja i utvrđuju obveze tijela Republike u pogledu izvršavanja zakona, objavljuju se u glasilu Sabora, a po odluci Sabora u »Narodnim novinama«. Ostali zaključci dostavljaju se tijelima i organizacijama na koje se odnose.

Akt o potvrđivanju međunarodnog ugovora s tekstom ugovora objavljuje se u »Narodnim novinama«.

O objavljivanju akata Sabora brine se tajnik Sabora.

Tajnik Sabora daje, na osnovi izvornika akta Sabora, ispravke pogrešaka u objavljenom tekstu toga akta.

**Članak 129. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 126.**

Članak 130.

Ako predsjednik Sabora ustanovi da podneseni prijedlog akta Saboru, odnosno raščlamba, izvješće ili drugi akt nije sastavljen u skladu s odredbama ovoga Poslovnika, zatražit će od predlagatelja da u određenom roku postupi i uskladi prijedlog akta s odredbama ovoga Poslovnika.

Za vrijeme dok predlagatelj ne otkloni nedostatke akta, ne teku rokovi za razmatranje akata utvrđeni ovim Poslovníkom, a ako nedostaci akta ne budu otklonjeni u roku od 15 dana od poziva da se prijedlog akta uskladi, smatrat će se da akt i nije podnesen Saboru.

**Članak 130. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 127.**

## POSTUPAK DONOŠENJA AKATA SABORA

### A. POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA

#### *a) Pokretanje postupka*

Članak 131.

Postupak donošenja zakona pokreće se dostavom prijedloga zakona predsjedniku Sabora.

**Članak 131. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 128.**

Članak 132.

Pravo predlagati zakone ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika i radna tijela Sabora te Vlada.

Pravo predlaganja drugih akata imaju svi navedeni u stavku 1. ovoga članka, osim ako je Ustavom ili ovim Poslovníkom propisano da pojedini prijedlog mogu podnijeti samo određena tijela ili određeni broj zastupnika.

**Članak 132. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 129.**

Članak 133.

Predlagatelji zakona mogu se, prilikom ukazivanja na potrebu donošenja određenog zakona, pozivati i na predstavke ili prijedloge koje, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, imaju pravo podnositi građani, a u svom sadržaju ukazuju na potrebu donošenja ili izmjene pojedinog zakona.

**Članak 133. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 130.**

Članak 134.

Sabor može posebnim zaključkom odrediti da se u radnim tijelima provede, na osnovi prikaza stanja u pojedinim područjima te izloženih teza o mogućim normativnim rješenjima, a uz potrebna obrazloženja, prethodna rasprava o razlozima donošenja zakona i o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom.

Prijedlog za provođenje prethodne rasprave može podnijeti ovlašteni predlagatelj zakona.

Prethodna se rasprava može provesti i na sjednici Sabora.

Nakon provedene prethodne rasprave sva stajališta, mišljenja i prijedlozi dostavljaju se predlagatelju koji je obavezan pri izradi prijedloga zakona uzeti ih u obzir te posebno obrazložiti one koje nije mogao prihvatiti.

**Članak 134. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 131.**

#### ***b) Prijedlog zakona***

##### *Sadržaj prijedloga*

Članak 135.

Prijedlog zakona sadrži:

- ustavnu osnovu donošenja zakona,
- ocjenu stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći,
- ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona,
- tekst prijedloga zakona, s obrazloženjem,
- tekst odredbi važećeg zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju, ako se predlaže izmjena ili dopuna zakona.

Uz prijedlog zakona predlagatelj može dostaviti i odgovarajuću dokumentaciju, posebice stručna mišljenja, prihvaćene međunarodne ugovore i druge akte kojima obrazlaže svoj prijedlog.

Predlagatelji zakona dužni su dostaviti prijedlog zakona jezično pregledan, odnosno ispravljen.

Kad su predlagatelji zakona zastupnici, radna tijela ili klubovi zastupnika njihov prijedlog jezično će pregledati, odnosno ispraviti lektorska služba Sabora za vrijeme trajanja postupka donošenja zakona.

**Članak 135. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 132.**

Članak 136.

Tekst prijedloga zakona sadrži rješenja u obliku pravnih odredbi.

Pojedina se rješenja mogu predložiti alternativno, s potrebnim obrazloženjima svake od predloženih alternativa.

U obrazloženju prijedloga zakona daje se objašnjenje pojedinih odredbi koje sadrži prijedlog zakona.

**Članak 136. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 133.**

Članak 137.

Kad se prijedlogom zakona određuje da pojedine njegove odredbe imaju povratno djelovanje, predlagatelj zakona dužan je obrazložiti osobito opravdane razloge koji to nalažu.

**Članak 137. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 134.**

*c) Podnošenje i upućivanje prijedloga*

Članak 138.

Postupak donošenja zakona pokreće se u obliku prijedloga zakona s tekstom prijedloga zakona, a mora sadržavati sve sastojke iz članka 132. ovoga Poslovnika.

Predlagatelj zakona obavezan je izvijestiti predsjednika Sabora tko će u radnim tijelima i Saboru davati obavještenja i objašnjenja, odnosno potrebna obrazloženja o podnesenom prijedlogu zakona.

**Članak 138. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 135.**

Članak 139.

Prijedlog zakona u gornjem desnom kutu naslovne stranice obvezatno sadrži oznaku: »P.Z. br ...«, a zakon koji se usklađuje s propisima Europske unije oznaku "P.Z.E. br...".

Svaki prijedlog zakona dobiva idući redni broj na kraju oznake iz stavka 1. ovoga članka, a tu oznaku mora sadržavati svaki drugi pisani materijal (izvješća, mišljenja, amandmani, konačni prijedlog zakona i dr.) koji se odnosi na prijedlog određenog zakona, sve do donošenja zakona.

Redni brojevi iz stavka 2. ovoga članka počinju od broja jedan i nastavljaju se u nizu za jedan saziv Sabora.

**Članak 139. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 136.**

Članak 140.

Predsjednik Sabora upućuje primljeni prijedlog zakona predsjednicima svih radnih tijela, svim zastupnicima i predsjedniku Vlade, kada Vlada nije predlagatelj.

**Članak 140. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 137.**

*d) Razmatranje prijedloga u radnim tijelima*

Članak 141.

Prije rasprave o prijedlogu zakona na sjednici Sabora, predsjednik matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo dužni su prijedlog zakona uvrstiti u dnevni red sjednice radnog tijela i provesti raspravu.

Radna tijela izjašnjavaju se o svim elementima prijedloga zakona, a Odbor za zakonodavstvo posebno i o ustavnim osnovama zakona.

**Članak 141. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 138.**

Članak 142.

Brisan.

**Članak 142. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 139.**

Članak 143.

Ako su u prijedlogu zakona obuhvaćena pojedina pitanja koja su u djelokrugu drugih radnih tijela, prijedlog u pogledu tih pitanja mogu razmotriti i ova radna tijela.

Radna tijela, osim Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, koja su, uz matično, razmatrala prijedlog zakona mogu dostaviti svoja mišljenja, primjedbe i prijedloge matičnom radnom tijelu.

**Članak 143. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 140.**

Članak 144.

Kad razmotri prijedlog zakona, matično radno tijelo podnosi svoje izvješće Saboru s mišljenjem, primjedbama i prijedlozima iznesenim u tijeku njegovog razmatranja.

Matično radno tijelo može razmotriti mišljenja, primjedbe i prijedloge koje su mu dostavila druga radna tijela koja su razmatrala prijedlog. U izvješću, koje podnosi Saboru, matično radno tijelo izražava i svoje stajalište o mišljenju, primjedbama i prijedlozima tih radnih tijela.

**Članak 144. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 141.**

#### Članak 145.

Izvješća se radnih tijela upućuju predsjedniku Sabora, koji ih dostavlja predlagatelju zakona, predsjednicima radnih tijela i zastupnicima.

**Članak 145. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 142.**

#### Članak 146.

Radno tijelo, kad razmotri prijedlog zakona, određuje izvjestitelja koji će na sjednici Sabora izlagati stajališta, mišljenja i primjedbe te obrazlagati prijedloge tog tijela.

**Članak 146. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 143.**

### PRVO ČITANJE ZAKONA

#### *Rasprava o prijedlogu zakona na sjednici Sabora*

#### Članak 147.

Prvo čitanje zakona je prvi dio u postupku donošenja zakona koji se provodi na sjednici Sabora.

Prvo čitanje zakona obuhvaća uvodno izlaganje predlagatelja, opću raspravu o prijedlogu zakona, raspravu o pojedinostima koja uključuje i raspravu o tekstu prijedloga zakona, raspravu o stajalištima radnih tijela koja su razmatrala prijedlog te donošenje zaključka o potrebi donošenja zakona.

**Članak 147. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 144.**

#### Članak 148.

Predlagatelj zakona, odnosno predstavnici koje on odredi osim usmenog izlaganja na početku rasprave imaju prava davati objašnjenja, iznositi mišljenja i izjašnjavati se o iznesenim mišljenjima, primjedbama i prijedlozima tijekom cijele rasprave.

Usmeno izlaganje na početku rasprave može podnijeti samo predlagatelj ili jedan od predstavnika.

Predlagatelj zakona, odnosno predstavnici koje on odredi, može povući prijedlog zakona do zaključenja rasprave.

**Članak 148. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 145.**

#### Članak 149.

Izvjestitelj radnog tijela koje je razmotrilo prijedlog zakona može iznositi mišljenja, primjedbe i prijedloge koje je zauzelo radno tijelo.

**Članak 149. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora,**

**označen je kao članak 146.**

Članak 150.

Predstavnik Vlade može zatražiti riječ tijekom cijele rasprave u Saboru i kada prijedlog zakona nije podnijela Vlada.

**Članak 150. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 147.**

Članak 151.

Na sjednici Sabora vodi se o prijedlogu zakona, u pravilu objedinjeno, opća rasprava i rasprava o pojedinostima.

**Članak 151. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 148.**

Članak 152.

Opća rasprava o prijedlogu zakona vodi se na način da zastupnici iznose svoja mišljenja o tome je li potrebno donijeti zakon, o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom, o ustavnom ovlaštenju da se predloženi odnosi urede zakonom i o opsegu i načinu zakonskog uređivanja tih odnosa.

Rasprava o pojedinostima vodi se na taj način što se raspravlja i o tekstu prijedloga zakona.

Ako zastupnici ocijene da nije potrebno donijeti zakon, prijedlog zakona odbit će se zaključkom koji mora biti obrazložen i dostavljen predlagatelju.

Prijedlog zakona koji je odbijen na sjednici ne može biti ponovno uvršten u dnevni red sjednice prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada ga je odbio Sabor.

Po završenoj raspravi zaključkom, kojim se prihvaća donošenje zakona, utvrđuju se stajališta, prijedlozi i mišljenja u vezi s prijedlogom zakona i upućuju se predlagatelju radi pripreme konačnog prijedloga zakona.

Zaključkom o prihvaćanju prijedloga zakona, može se odrediti da je predlagatelj zakona obvezan prije podnošenja konačnog prijedloga zakona pribaviti mišljenje pojedinih tijela, organizacija ili zajednica o pitanjima na koja se odnosi predloženi zakon.

**Članak 152. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 149.**

Članak 153.

Na osnovi zaključka Sabora o prihvaćanju prijedloga zakona, predlagatelj će sačiniti konačni prijedlog zakona, odnosno konačni prijedlog zakona sačiniti će drugo tijelo ako je to odredio Sabor i s tim se suglasio predlagatelj.

U suglasnosti s predlagateljem zakona, može se odrediti da konačni prijedlog zakona izradi radno tijelo Sabora ili Vlada i tada se oni smatraju predlagateljem zakona, a raniji predlagatelj gubi to svojstvo.

**Članak 153. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 150.**



## *Konačni prijedlog zakona*

### Članak 154.

Konačni prijedlog zakona predlagatelj je dužan podnijeti u roku od šest mjeseci od dana prihvatanja prijedloga zakona.

Ako predlagatelj zakona ne podnese konačni prijedlog zakona u propisanom roku, smatrat će se da je postupak donošenja zakona obustavljen.

**Članak 154. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 151.**

### Članak 155.

Konačni prijedlog zakona podnosi se u obliku u kojem se donosi zakon.

Obrazloženje konačnog prijedloga zakona obuhvaća razloge zbog kojih se zakon donosi, pitanja koja se njime rješavaju, objašnjenje odredbi predloženog zakona, podatke o financijskim sredstvima potrebnim za provođenje zakona i o načinu osiguranja tih sredstava te druge važne okolnosti u vezi s pitanjima koja se uređuju zakonom.

Predlagatelj zakona dužan je u obrazloženju konačnog prijedloga zakona navesti razlike između rješenja koja predlaže u odnosu na rješenja iz prijedloga zakona, razloge zbog kojih su te razlike nastale te prijedloge i mišljenja koji su bili dani na prijedlog zakona, a koje predlagatelj nije prihvatio, uz navođenje razloga zbog kojih ih nije prihvatio.

**Članak 155. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 152.**

### Članak 156.

Kod podnošenja, upućivanja i razmatranja u radnim tijelima konačnog prijedloga zakona odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na prijedlog zakona.

**Članak 156. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 153.**

### Članak 157.

Ako se konačnim prijedlogom zakona predviđa da će pojedine njegove odredbe imati povratno djelovanje, na osnovi posebnog obrazloženja predlagatelja zakona i izvješća matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo, posebno će se ocijeniti i zaključkom utvrditi da za povratno djelovanje pojedinih odredbi zakona postoje osobito opravdani razlozi. Bez toga se ne može pristupiti odlučivanju o povratnom djelovanju pojedinih zakonskih odredbi.

**Članak 157. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 154.**

## DRUGO ČITANJE ZAKONA

### *Rasprava o konačnom prijedlogu zakona na sjednici Sabora*

#### Članak 158.

Drugo čitanje zakona je drugi dio u postupku donošenja zakona koji se provodi na sjednici Sabora.

Drugo čitanje zakona obuhvaća raspravu o tekstu konačnog prijedloga zakona, stajalištima radnih tijela, raspravu o podnesenim amandmanima, odlučivanje o amandmanima i donošenje zakona.

**Članak 158. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 155.**

#### Članak 159.

Predlagatelj zakona, odnosno njegov predstavnik može na početku rasprave podnijeti uvodno izlaganje, a kad konačni prijedlog zakona sadrži odredbe s povratnim djelovanjem dužan je posebno obrazložiti zašto se predlaže povratno djelovanje tih odredbi.

Predlagatelj zakona, odnosno njegov predstavnik ima pravo zatražiti riječ u tijeku cijele rasprave, davati objašnjenja, iznositi svoja mišljenja i izjašnjavati se o podnesenim amandmanima i o izraženim mišljenjima i primjedbama.

Predstavnik Vlade može tražiti riječ u tijeku rasprave o zakonu i kad Vlada nije predlagatelj.

**Članak 159. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 156.**

#### Članak 160.

U tijeku rasprave o tekstu konačnog prijedloga zakona raspravlja se o prijedlogu po dijelovima, glavama, odnosno odjeljcima, člancima te o podnesenim amandmanima.

Nakon rasprave iz stavka 1. ovoga članka odlučuje se o podnesenim amandmanima.

Predlagatelj zakona očituje se o svakom pojedinom amandmanu, a na očitovanje predlagatelja može se osvrnuti samo podnositelj amandmana.

Nakon provedene rasprave i odlučivanja o amandmanima, zaključuje se rasprava i odlučuje se o donošenju zakona.

**Članak 160. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 157.**

## TREĆE ČITANJE ZAKONA

#### Članak 161.

Treće čitanje zakona je poseban dio u postupku donošenja zakona.

Treće čitanje zakona provodi se po odluci Sabora ili na zahtjev predlagatelja i to u slučajevima kada je na tekst konačnog prijedloga zakona podnesen veći broj amandmana ili kada su amandmani takve naravi da bitno mijenjaju sadržaj konačnog prijedloga zakona.

Treće čitanje zakona provodi se, u pravilu, ako se amandmanima predlagatelja bitno mijenja sadržaj konačnog prijedloga zakona.

Treće čitanje zakona provodi se uz uvjete i po postupku propisanom ovim Poslovníkom za drugo čitanje.

**Članak 161. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 158.**

*Donošenje zakona po hitnom postupku*

Članak 162.

Iznimno, zakon se može donijeti po hitnom postupku, samo kada to zahtijevaju interesi obrane i drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu.

Uz prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se konačni prijedlog zakona, koji sadrži sve što i prijedlog zakona, osim što se umjesto teksta prijedloga zakona prilaže tekst konačnog prijedloga zakona.

Kada prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi zastupnik, tada mora imati pisanu podršku još 25 zastupnika.

Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku može podnijeti klub zastupnika koji ima 15 ili više članova te klubovi zastupnika koji imaju zajedno 15 ili više članova.

U hitnom se postupku objedinjuje prvo i drugo čitanje zakona.

Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se predsjedniku Sabora najkasnije 24 sata prije utvrđivanja dnevnog reda na sjednici. Predsjednik Sabora bez odgađanja upućuje prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku predsjednicima radnih tijela, svim zastupnicima, te Vladi ako nije predlagatelj.

**Članak 162. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 159.**

Članak 163.

O prijedlogu iz članka 162.(159.) ovoga Poslovníka odlučuje se prilikom utvrđivanja dnevnog reda na početku sjednice, a može se odlučivati i tijekom utvrđivanja dopune dnevnog reda.

Ako predsjednik Sabora nije unio u prijedlog dnevnog reda sjednice prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, a prijedlog je podnesen u rokovima i na način određen ovim Poslovníkom, na zahtjev predlagatelja zakona, zakon se uvrštava u dnevni red, a nakon toga odlučuje se o prijedlogu za hitni postupak.

Ako ne bude prihvaćen prijedlog za hitni postupak, predsjednik Sabora može predložiti provođenje prvog čitanja na istoj sjednici, odnosno postupiti sukladno članku 203. stavku 2. Poslovníka.

**Članak 163. u pročišćenom tekstu Poslovníka Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovníka Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 160.**

Članak 163.a

Po hitnom postupku donose se zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije ako to zatraži predlagatelj.

Iznimno, ako matično radno tijelo, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav ili Odbor za zakonodavstvo predlože da se zakon iz stavka 1. ovoga članka raspravi u prvom čitanju jer

nije sukladan Ustavu ili pravnom sustavu, o zakonu će se raspraviti u prvom čitanju.

**Članak 163.a, u izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 117/01., označen je kao članak 166.a, a u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 161.**

*Organski zakon*

Članak 164.

Organskim zakonom uređuju se prava nacionalnih manjina, te razrađuju Ustavom utvrđene ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U postupku donošenja organskih zakona primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika sadržane u Glavi VIII: AKTI SABORA.

Ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina uređuje se ustavnim zakonom koji se donosi po postupku za donošenje organskih zakona.

**Članak 164. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 162.**

*Amandmani*

Članak 165.

Prijedlog za izmjenu ili dopunu konačnog prijedloga zakona podnosi se pisano u obliku amandmana s obrazloženjem.

Pravo podnošenja amandmana ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika i radna tijela Sabora te Vlada.

Ako se konačnim prijedlogom zakona mijenja i dopunjuje zakon, amandmani se mogu podnositi samo na članke obuhvaćene predloženim izmjenama i dopunama.

Iznimno od stavka 3. ovoga članka, amandmani se mogu podnositi i na članke zakona koji nisu obuhvaćeni predloženim izmjenama i dopunama zakona ako je to potrebno zbog usklađivanja s Ustavom Republike Hrvatske ili dokumentima vezanim uz međunarodne integracije te u svezi s odlukama Ustavnog suda Republike Hrvatske.

**Članak 165. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 163.**

Članak 166.

Amandman se upućuje predsjedniku Sabora do kraja rasprave na sjednici Sabora o tekstu konačnog prijedloga .

**Članak 166. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 164.**

Članak 167.

Predsjednik Sabora odmah dostavlja podnesene amandmane zastupnicima, predlagatelju zakona i Vladi kada ona nije predlagatelj zakona.

Podnesene amandmane predsjednik Sabora upućuje i matičnom radnom tijelu te Odboru

za zakonodavstvo da dostave svoja izvješća s mišljenjima i prijedlozima o njima.

**Članak 167. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 165.**

Članak 168.

Iznimno, ako se većina nazočnih zastupnika s tim složi, predlagatelj akta može podnijeti amandman na konačni prijedlog zakona u tijeku odlučivanja o podnesenim amandmanima na sjednici. I takav amandman podnosi se u pisanom obliku uz potrebno obrazloženje.

O amandmanima iz stavka 1. ovoga članka raspravlja se i glasuje. U raspravi mogu sudjelovati samo predstavnici klubova zastupnika.

**Članak 168. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 166.**

Članak 169.

Ako su podneseni amandmani takve naravi da bitno mijenjaju ili odstupaju od konačnog prijedloga zakona, Sabor može odlučiti da se rasprava odgodi kako bi se zastupnicima ostavilo dovoljno vremena za pripremu prije odlučivanja.

Ako u raspravi o podnesenim amandmanima predsjednik ili član Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav upozori na njihovu suprotnost s odredbama Ustava Republike Hrvatske, sjednica će se prekinuti dok Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav ne dostavi mišljenje. Ako je na suprotnost amandmana s odredbama Ustava Republike Hrvatske upozorio član Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, sjednica će se prekinuti i sastati Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, ukoliko član Odbora ima potporu trećine članova Odbora.

Glasovanje o amandmanima će se odgoditi ako to zatraži predstavnik predlagatelja, Vlada, neovisno je li ona predlagatelj zakona, predsjednik matičnoga radnog tijela, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav ili predsjednik Odbora za zakonodavstvo.

**Članak 169. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 167.**

Članak 170.

O amandmanima izjašnjava se predlagatelj i Vlada, neovisno je li predlagatelj zakona ili ne.

Izjašnjavanje prema stavku 1. ovoga članka je u pravilu usmeno.

Nakon očitovanja predlagatelja o pojedinom amandmanu na očitovanje predlagatelja može se osvrnuti samo podnositelj amandmana a njegov govor ne može trajati dulje od dvije minute.

**Članak 170. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 168.**

#### Članak 171.

Amandman, koji je podnesen u roku iz članka 166.(164.) ovoga Poslovnika, postaje sastavnim dijelom konačnog prijedloga zakona i o njemu se odvojeno ne glasuje:

- ako ga je podnio predlagatelj zakona,
- ako se s amandmanom suglasio predlagatelj zakona.

Ako zastupnik zatraži da se o pojedinom amandmanu iz stavka 1. ovoga članka posebno izjašnjava, o tom se amandmanu glasuje odvojeno.

Ako konačni prijedlog zakona nije podnijela Vlada, o amandmanu s kojim se nije suglasila Vlada glasuje se odvojeno.

O amandmanima se glasuje prema redosljedu članaka konačnog prijedloga zakona na koje se odnose.

Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana, o amandmanima se glasuje po redosljedu koji odredi predsjedatelj Sabora, bez rasprave.

Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana identičnog sadržaja, glasuje se samo o prvom od njih.

Ako se na isti članak prihvati više amandmana koji se međusobno isključuju, prihvaćen je amandman koji je po redosljedu posljednji prihvaćen glasovanjem.

**Članak 171. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 169.**

#### Članak 172.

Amandman, prihvaćen na sjednici Sabora, postaje sastavni dio konačnog prijedloga zakona o kome se odlučuje.

**Članak 172. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 170.**

### B. VJERODOSTOJNO TUMAČENJE ZAKONA

#### Članak 173.

Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona može podnijeti ovlašteni predlagatelj zakona.

**Članak 173. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 171.**

#### Članak 174.

Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona podnosi se predsjedniku Sabora, a mora sadržavati naziv zakona, naznaku odredbe za koju se traži tumačenje i razloge za to.

Predsjednik Sabora upućuje prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona Odboru za zakonodavstvo, matičnom radnom tijelu i Vladi, ako ona nije podnositelj prijedloga, radi ocjene njegove osnovanosti.

Matično radno tijelo i Vlada dužni su, u roku od 15 dana, dostaviti mišljenje Odboru za zakonodavstvo. Ako matično radno tijelo i Vlada ne dostave mišljenje u propisanom roku smatrat će se da su suglasni s prijedlogom za davanje vjerodostojnog tumačenja.

**Članak 174. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 172.**

Članak 175.

Odbor za zakonodavstvo, nakon što pribavi mišljenja matičnoga radnog tijela te Vlade, ili nakon isteka roka iz članka 174. (172.) stavka 3. ovoga Poslovnika, ocjenjuje je li prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona osnovan te u roku od 15 dana izvješćuje o svom stajalištu Sabor.

Ako utvrdi da je prijedlog osnovan, Odbor za zakonodavstvo utvrdit će prijedlog teksta vjerodostojnog tumačenja koji sa svojim izvješćem podnosi Saboru.

Ako Odbor za zakonodavstvo ocijeni da prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja nije osnovan, on će o tome izvijestiti Sabor koji povodom toga izvješća donosi odluku.

**Članak 175. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 173.**

#### C. DONOŠENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

Članak 176.

Prijedlog državnog proračuna s obrazloženjem predsjedniku Sabora podnosi Vlada.

Zajedno s prijedlogom državnog proračuna podnosi se i prijedlog financijskog plana izvanproračunskih fondova s obrazloženjem te konačni prijedlog zakona o izvršavanju državnog proračuna.

**Članak 176. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 174.**

Članak 177.

Pri donošenju državnog proračuna primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na postupak donošenja zakona.

O prijedlogu državnog proračuna provodi se jedinstvena rasprava u načelu, po razdjelima i o podnesenim amandmanima.

Ne može se glasovati o podnesenim amandmanima i proračunu u cjelini prije nego proteknu tri dana od dana rasprave iz stavka 2. ovoga članka.

**Članak 177. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 175.**

Članak 178.

Vlada, u rokovima utvrđenim zakonom, dostavlja predsjedniku Sabora izvješća o izvršenju državnog proračuna.

U raspravi o izvršenju državnog proračuna, a na osnovi raščlambe ostvarenih programa radova, mogu se utvrđivati osnove politike za iduće razdoblje ili pravci za izradu proračuna, a mogu se utvrđivati i uvjeti i mjerila za financiranje zadaća državnih tijela i organizacija i za financiranje drugih potreba u državi.

**Članak 178. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 176.**

#### D. DONOŠENJE OSTALIH AKATA SABORA

##### Članak 179.

U pogledu postupka za donošenje odluka, deklaracija, rezolucija, preporuka i drugih akata Sabora primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika o postupku za raspravu o konačnom prijedlogu zakona, ako Sabor ne odluči drukčije, s tim da je rasprava o tim aktima jedinstvena, ako se ne odluči da se o prijedlogu raspravlja najprije u načelu, a zatim o pojedinostima.

Postupak donošenja ostalih akata, neovisno o tome donose li se po postupku za prijedlog zakona ili konačni prijedlog zakona, uvijek se pokreće prijedlogom akta.

Predlagatelj akata iz stavka 1. ovoga članka dužan je podnijeti prijedlog akta predsjedniku Sabora, a prema naravi akta isti mora sadržavati obrazloženje.

Izvješća, raščlambe i ostale informacije, koje Saboru nije dostavila Vlada, predsjednik Sabora upućuje Vladi na mišljenje.

**Članak 179. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 177.**

##### Članak 180.

Ako su izvješća, raščlambe te ostale informacije duže od 30 stranica, zastupnicima se dostavlja sažetak, a osnovni materijal stoji im na raspolaganju u Stručnoj službi Sabora. Sažetak mora sadržavati sve bitne postavke osnovnog materijala i predlagatelj ga je obvezan dostaviti Saboru istodobno s osnovnim materijalom.

Podnositelj izvješća, raščlambe ili informacije dužan je navesti izvore i dokumentaciju na kojoj se zasniva osnovni materijal.

Kada na sjednici Sabora nakon rasprave o pojedinom aktu dva ili više predlagatelja predlože donošenje zaključaka ili drugih akata o redoslijedu glasovanja odlučuje predsjedatelj.

**Članak 180. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 178.**

#### X. ZASTUPNIČKA PITANJA

##### Članak 181.

Zastupnici mogu postavljati zastupnička pitanja Vladi i pojedinom članu Vlade o ostvarivanju njezinih ustavnih prava i dužnosti, a posebice o stanju u pojedinim područjima društvenog života, te o izvršavanju zakona i drugih akata Sabora, odnosno o radu ministarstava i drugih tijela državne uprave te organizacija koje imaju javne ovlasti.

Zastupnička pitanja mogu se postavljati usmeno i u pisanom obliku. Zastupnik je dužan navesti kome upućuje zastupničko pitanje.

**Članak 181. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora,**



**označen je kao članak 179.**

### *Usmena zastupnička pitanja*

#### Članak 182.

Usmena pitanja Vladi, odnosno pojedinom članu Vlade zastupnici mogu postavljati na sjednicama za vrijeme »Aktualnog prijedpodneva«.

»Aktualno prijedpodne« održava se na početku svake sjednice Sabora prije prelaska na prvu točku dnevnog reda. U »Aktualnom prijedpodnevu« zastupnici organizirani u klubove zastupnika mogu postaviti ukupno 40 pitanja, a nezavisni zastupnici koji nisu izabrani na listi političke stranke, zastupnici nacionalnih manjina koji nisu organizirani u klub zastupnika te po jedan zastupnik političkih stranaka koji nemaju klub zastupnika mogu postaviti pitanje na svakoj drugoj sjednici.

Broj pitanja koja mogu postaviti zastupnici pojedinog kluba zastupnika određuje se razmjerno broju članova pojedinog kluba u odnosu na ukupni broj zastupnika na način da se broj članova pojedinog kluba podijeli s četiri s time da se pri izračunu rezultat 0,50 i više korigira na više.

Zastupnik može postaviti jedno pitanje. Ono mora biti kratko i jasno formulirano i u pravilu takvo da se na njega može odgovoriti odmah i bez pripreme.

Zastupnik može izraziti zadovoljstvo ili nezadovoljstvo odgovorom na zastupničko pitanje iznašanjem razloga u trajanju do jedne minute.

Ako je nezadovoljan odgovorom zastupnik može zatražiti da mu Vlada, odnosno ministar dostavi pisani odgovor.

Tijekom »Aktualnog prijedpodneva« zastupnik ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na navod iznesen u zastupničkom pitanju drugog zastupnika ili koji je u odgovoru na zastupničko pitanje iznio predsjednik ili član Vlade.

Postavljanje pitanja ne može trajati dulje od dvije minute.

**Članak 182. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 180.**

#### Članak 182.a

Zastupnici postavljanje usmenih zastupničkih pitanja najavljuju pisanim putem najkasnije 24 sata prije početka sjednice Sabora.

Pisane najave ubacuju se u kutiju u Tajništvu Sabora.

Pisana najava sadrži: ime i prezime zastupnika koji želi postaviti samo zastupničko pitanje, naznaku kome se pitanje postavlja te naznaku područja na koje se pitanje odnose.

**Članak 182.a, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 58/04., označen je kao članak 180.a.**

#### Članak 182.b

Predsjednik Sabora dužan je organizirati provođenje ždrijebanja kojim se utvrđuje redoslijed za postavljanje usmenih zastupničkih pitanja odmah nakon proteka roka iz stavka 1. članka 180.a ovoga Poslovnika.

Ždrijebanje se provodi javno.

Ždrijebanje se provodi na način da tajnik plenarne sjednice Sabora izvlači pisane najave iz kutije.

Po redoslijedu izvučenih pisanih najava sastavlja se lista kojom se određuje redoslijed

zastupnika koji postavljaju usmena zastupnička pitanja.

Pitanja nezavisnih zastupnika koji nisu izabrani na listi političke stranke i zastupnika nacionalnih manjina te po jednog zastupnika političke stranke koja nema klub zastupnika stavljaju se na prvo i svako daljnje mjesto na listi čiji je redni broj djeljiv s brojem pet, a prema redoslijedu kojim su izvučena u odnosu na ostala pitanja.

Nakon ždrijebanja lista s preslikom pisanih najava dostavlja se predsjedniku Vlade.

**Članak 182.b, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 58/04., označen je kao članak 180.b.**

Članak 182.c

Klubovi zastupnika, radi važnosti pojedinih pitanja, ovlaštene su promijeniti područje i redoslijed za najviše tri pitanja koja su najavili članovi tog kluba o čemu su dužni izvijestiti predsjednika Sabora i predsjednika Vlade najkasnije jedan sat prije početka sjednice Sabora.

**Članak 182.c, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 58/04., označen je kao članak 180.c.**

Članak 183.

Na pitanja upućena Vladi odgovara predsjednik ili član Vlade. Na pitanja upućena pojedinom ministru odgovara ministar.

Predsjednik Vlade dužan je osigurati nazočnost najmanje polovine članova Vlade na sjednici Sabora u vrijeme određeno za postavljanje zastupničkih pitanja.

**Članak 183. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 181.**

Članak 184.

Član Vlade kome je pitanje upućeno, dužan je odgovoriti na postavljeno pitanje na istoj sjednici na kojoj je zastupničko pitanje postavljeno ili navesti razloge zbog kojih ne može odgovoriti.

Odgovor na postavljeno pitanje, u pravilu, traje dvije minute, a ako je to zbog složenosti pitanja potrebno, odgovor može trajati do četiri minute.

**Članak 184. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 182.**

Članak 185.

Član Vlade kome je postavljeno zastupničko pitanje, može odbiti odgovor na postavljeno pitanje, ako se to pitanje ne odnosi na njegov rad ili na poslove iz njegova djelokruga.

**Članak 185. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 183.**

Članak 186.

Ako je odgovor povjerljive naravi, član Vlade može predložiti da odgovori neposredno zastupniku ili na zatvorenoj sjednici radnog tijela u čijem je djelokrugu to pitanje.

**Članak 186. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 184.**

*Pisana zastupnička pitanja*

Članak 187.

Zastupnici mogu, posredovanjem predsjednika Sabora, postavljati zastupnička pitanja u pisanom obliku a nakon dobivenog odgovora i dopunska zastupnička pitanja.

**Članak 187. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 185.**

Članak 188.

Zastupničko pitanje mora biti postavljeno u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

Ako postavljeno pitanje nije u skladu s odredbama Poslovnika, predsjednik Sabora će pozvati zastupnika da svoje pitanje uskladi s odredbama Poslovnika.

Ako zastupnik ne uskladi svoje pitanje s odredbama ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora neće to pitanje uputiti Vladi, odnosno ministru i o tome će izvijestiti zastupnika.

**Članak 188. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 186.**

Članak 189.

Pisani odgovor na pitanje postavljeno u pisanom obliku daje se u roku 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno Vladi, odnosno pojedinom ministru kome je upućeno. U istom roku Vlada, odnosno ministar dužni su odgovoriti na usmeno postavljeno pitanje, ako zastupnik nije dobio odgovor na sjednici Sabora ili je zatražio pisani odgovor.

Ako Vlada, odnosno član Vlade ne može odgovoriti u roku iz stavka 1. ovoga članka dužni su, preko predsjednika Sabora izvijestiti zastupnika o razlozima zbog kojih to ne mogu učiniti i vremenu kada će dostaviti odgovor.

**Članak 189. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 187.**

Članak 190.

Vlada, odnosno ministar dostavlja pisani odgovor zastupniku na zastupničko pitanje posredovanjem predsjednika Sabora. Predsjednik Sabora upućuje pisani odgovor svim zastupnicima.

**Članak 190. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 188.**

Članak 191.

Ako Vlada ili član Vlade ne odgovore na zastupničko pitanje prema članku 189. (187.) ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora će na kraju vremena određenog za postavljanje

zastupničkih pitanja, izvijestiti zastupnike o pitanjima na koja Vlada ili pojedini član Vlade nisu dostavili odgovor u propisanom roku i zahtijevati da se u roku od osam dana dostavi odgovor.

**Članak 191. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 189.**

## XI. INTERPELACIJA

### Članak 192.

Interpelacijom se na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva, ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike.

Interpelacija se može podnijeti i kada zastupnik nije zadovoljan ni naknadnim dopunskim pisanim odgovorom Vlade ili člana Vlade na postavljeno pitanje, a pitanje i odgovor ukazuju da postoje osobito opravdani razlozi da se o njima otvori rasprava u Saboru.

Interpelacija se podnosi u pisanom obliku. U njoj mora biti jasno postavljeno i obrazloženo pitanje koje treba razmatrati. Interpelaciju potpisuju svi zastupnici koji su je pokrenuli.

Interpelaciju predsjedniku Sabora podnosi najmanje desetina zastupnika.

**Članak 192. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 190.**

### Članak 193.

Podnesenu interpelaciju predsjednik Sabora dostavlja predsjedniku Vlade i zastupnicima.

**Članak 193. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 191.**

### Članak 194.

Vlada je obvezna, povodom interpelacije, dostaviti predsjedniku Sabora, najkasnije u roku od 8 dana od dana prijema interpelacije, izvješće o svojim mišljenjima i stajalištima povodom interpelacije.

Predsjednik Sabora upućuje izvješće zastupnicima.

**Članak 194. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 192.**

### Članak 195.

Interpelacija se uvrštava u dnevni red prve iduće sjednice Sabora koja se održava nakon dostavljanja izvješća Vlade.

Ako Vlada ne podnese izvješće u roku iz članka 194. (192.) stavka 1. ovoga Poslovnika, interpelacija se uvrštava u dnevni red prve iduće sjednice po isteku toga roka.

**Članak 195. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 193.**

#### Članak 196.

Predstavnik zastupnika koji su pokrenuli interpelaciju ima pravo na sjednici Sabora obrazložiti interpelaciju.

Predsjednik Vlade, kada je interpelacija pokrenuta o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade, odnosno pojedini ministar, kada se interpelacija odnosi na rad ministarstva, imaju pravo na sjednici usmeno obrazložiti izvješće Vlade povodom interpelacije.

Nakon toga Sabor provodi raspravu.

**Članak 196. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 194.**

#### Članak 197.

Raspravu o interpelaciji Sabor može završiti utvrđivanjem stajališta o pitanju koje je pokrenuto interpelacijom. Po završenoj raspravi o interpelaciji Sabor može postaviti pitanje odgovornosti Vlade ili pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu ili Vladi u cjelini.

**Članak 197. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 195.**

#### Članak 198.

Zastupnici koji su pokrenuli interpelaciju mogu je povući najkasnije prije odlučivanja o njoj.

Ako je interpelacija odbijena na sjednici Sabora, o istoj temi ne može se ponovno podnijeti interpelacija prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada je Sabor donio zaključak kojim odbija interpelaciju.

**Članak 198. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 196.**

## XII. RED NA SJEDNICI

### *Sazivanje sjednice*

#### Članak 199.

Sabor zasjeda redovito dva puta godišnje: prvi put između 15. siječnja i 15. srpnja, a drugi put između 15. rujna i 15. prosinca.

Izvan rokova iz stavka 1. ovoga članka, Sabor zasjeda izvanredno na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade, te većine svih zastupnika u Saboru.

Predsjednik Sabora uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka može sazvati Sabor na izvanredno zasjedanje.

Kada ovlašteni predlagatelj iz stavka 2. ovoga članka podnese zahtjev za izvanredno zasjedanje Sabora, dužan je predsjedniku Sabora navesti razloge zbog kojih traži izvanredno zasjedanje.

Na zahtjev ovlaštenog predlagatelja iz stavka 2. ovoga članka predsjednik Sabora dužan je

sazvati sjednicu Sabora u roku od osam dana od dana kad primi zahtjev.

Predsjednik Sabora dužan je, u vrijeme redovitog zasjedanja Sabora, sazvati sjednicu Sabora u roku od 8 dana od dana kad mu je dostavljen pisani zahtjev većine ukupnog broja zastupnika Sabora.

Ako predsjednik Sabora ne sazove valjano zatraženo izvanredno zasjedanje ili sjednicu u vrijeme redovitog zasjedanja, zasjedanje, odnosno sjednicu će sazvati Predsjedništvo Sabora.

**Članak 199. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 197.**

Članak 200.

Sjednicu Sabora saziva predsjednik Sabora.

Na početku svakoga redovitog zasjedanja Sabora izvodi se himna Republike Hrvatske: »Lijepa naša domovino«.

**Članak 200. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 198.**

Članak 201.

Kada Sabor redovito zasjeda, sjednice Sabora održavaju se jednom mjesečno a ako je to potrebno i češće. Za redovite sjednice dostavlja se zastupnicima prijedlog dnevnog reda 8 dana prije održavanja sjednice.

Iznimno, predsjednik Sabora može, u slučajevima kada je neophodno donijeti pojedini akt po hitnom postupku ili kada to zahtijevaju drugi osobito opravdani razlozi, sazvati sjednicu Sabora u roku kraćem od 8 dana, a dnevni red za tu sjednicu može predložiti i na samoj sjednici.

**Članak 201. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 199.**

Članak 202.

U slučaju sazivanja izvanredne sjednice Sabora, predsjednik Sabora može postupiti na način predviđen člankom 201. (199.) stavkom 2. ovoga Poslovnika.

**Članak 202. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 200.**

Članak 203.

Ako Sabor ne odluči drukčije, sjednice Sabora traju dok se ne iscrpi utvrđeni dnevni red, a redni broj sjednice određuje se u nizu za sjednice koje se održavaju u redovitom i izvanrednom zasjedanju, tijekom jednog saziva Sabora.

**Članak 203. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 201.**

Članak 204.

Kada se ovim Poslovníkom određuje da se pojedina radnja u postupku donošenja zakona ili drugog akta provodi u određenom roku, a rok je vezan za dostavu materijala zastupnicima (prijedlog zakona, poziv za sjednicu, izvješća radnih tijela itd.), dan ulaganja u pretinac zastupnika, smatra se danom dostave.

**Članak 204. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 202.**

#### *Dnevni red*

#### Članak 205.

Dnevni red sjednice Sabora predlaže predsjednik Sabora. Ako je dnevni red sjednice predložen u pisanom obliku uz poziv za sjednicu, predsjednik Sabora može na samoj sjednici mijenjati prijedlog dnevnog reda, na način što će iz predloženoga dnevnog reda izostaviti pojedine teme, ili dopuniti dnevni red novim temama. Tako izmijenjen ili dopunjen dnevni red dostavlja se zastupnicima u obliku konačnog prijedloga dnevnog reda.

U prijedlog dnevnog reda, koji se šalje uz poziv za sjednicu, predsjednik Sabora unosi sve teme, koje su na način predviđene ovim Poslovníkom upućene u postupak u roku od 30 dana kada se radi o prijedlogu zakona, odnosno 15 dana kada se radi o konačnom prijedlogu zakona ili drugom aktu iz djelokruga Sabora.

Na predloženi dnevni red, koji je upućen uz poziv za sjednicu, zastupnik ili drugi predlagatelj zakona može podnijeti pisani prigovor najkasnije jedan dan prije zakazane sjednice Sabora. Pisani prigovor na predloženi dnevni red može se podnijeti ako predsjednik Sabora nije uvrstio u prijedlog dnevnog reda teme koje su upućene u postupak na način propisan ovim Poslovníkom a istekli su rokovi iz stavka 2. ovoga članka. Ako je prigovor opravdan, tema se uvrštava u dnevni red bez rasprave.

Ako nitko od zastupnika ili drugih predlagatelja zakona ne podnese u pisanom obliku prigovor na dnevni red koji je predložen uz sjednicu, najkasnije jedan dan prije zakazane sjednice, predloženi dnevni red smatra se utvrđenim.

Na sjednici Sabora, zastupnik ili drugi predlagatelj zakona može podnijeti prigovor samo na one točke dnevnog reda koje nije sadržavao prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv za sjednicu ili koje su izostavljene u konačnom prijedlogu dnevnog reda a bile su sadržane u prijedlogu dnevnog reda upućenog uz poziv za sjednicu.

O podnesenim prigovorima na izmjene dnevnog reda odlučuje se na sjednici bez rasprave.

**Članak 205. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 203.**

#### Članak 206.

Dnevni red sjednice Sabora utvrđuje se, u pravilu, na početku sjednice.

Ako sjednica Sabora traje dulje od jednog dana, predsjednik Sabora može naknadno predložiti da se dnevni red dopuni novim temama. Dopuna dnevnog reda utvrđuje se na način predviđen člankom 205. (203.) stavkom 2. ovoga Poslovnika.

Predsjednik Sabora dužan je predložiti dopunu dnevnog reda kada to traži, tijekom sjednice, u pisanom obliku 1/3 ukupnog broja zastupnika Sabora.

Osim u slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka, na sjednici Sabora ne može se predlagati dopuna dnevnog reda.

**Članak 206. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 204.**

Članak 207.

Na sjednici Sabora, prilikom utvrđivanja dnevnog reda, predsjednik Sabora najprije će staviti na glasovanje prijedlog da se pojedini zakon donese po hitnom postupku, time da se odluka donosi bez rasprave, a u slučaju prijedloga da se zakon ne donese po hitnom postupku prije glasovanja, predsjednik Sabora će dati riječ samo zastupniku koji se protivio donošenju zakona po hitnom postupku i predlagatelju zakona.

Nakon što je dnevni red utvrđen, predsjednik Sabora objavljuje utvrđeni dnevni red. Na početku svakoga radnog dana zasjedanja predsjednik, u pravilu, objavljuje o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati toga dana. Tijekom sjednice, iznimno, može promijeniti redoslijed rasprave ili odlučivanja, ako za pojedinu točku dnevnog reda nema izvješća nadležnih radnih tijela, predlagatelja ili Vlade.

Na kraju dnevnog zasjedanja predsjedatelj će, u pravilu, objaviti o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati tijekom prijepodnevnog zasjedanja sljedećeg dana.

**Članak 207. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 205.**

*Predsjedanje i sudjelovanje*

Članak 208.

Sjednici Sabora predsjedava predsjednik Sabora, a kad je on odsutan ili spriječen, sjednici predsjedava jedan od potpredsjednika Sabora.

Sjednici, kao gosti mogu prisustvovati svi oni koje je pozvao predsjednik Sabora.

Na sjednici može održati govor i strani državnik kao gost, na poziv predsjednika Sabora.

**Članak 208. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 206.**

Članak 209.

Nitko ne može govoriti na sjednici prije nego što zatraži i dobije riječ od predsjedatelja.

Prijave za govor podnose se najkasnije do jedan sat nakon početka rasprave.

**Članak 209. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 207.**

Članak 210.

Predsjedatelj daje zastupnicima riječ po redoslijedu kojim su se prijavili.

Neovisno o redoslijedu zastupnik može dobiti riječ kada želi odgovoriti na izlaganje (replika) te kada želi govoriti o povredi Poslovnika. Govornik može opomenuti ili prekinuti u govoru samo predsjedatelj. Predsjedatelj se brine da govornik ne bude ometan ili spriječen u svom govoru.



**Članak 210. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 208.**

Članak 211.

Zastupniku koji želi odgovoriti na izlaganje (replika), predsjedatelj daje riječ čim završi govor onoga na čije izlaganje zastupnik želi odgovoriti. Replika zastupnika, odnosno odgovor na repliku traje do dvije minute.

Zastupnik može odgovoriti na izlaganje (replika) samo jedanput, i to na osnovno izlaganje govornika.

Govornici osnovnih izlaganja govore s govornice. Zastupnici repliciraju sa svojih zastupničkih mjesta.

Zastupnik ne može odgovoriti na izlaganje predsjedatelja.

Zastupnik ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na izlaganje zbog kojeg je predsjedatelj izrekao govorniku stegovnu mjeru.

**Članak 211. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 209.**

Članak 211.a

Zastupniku koji želi govoriti o povredi Poslovnika predsjedatelj daje riječ čim je ovaj zatraži. Govor tog zastupnika ne može trajati dulje od jedne minute, a zastupnik odmah mora navesti članak Poslovnika o čijoj povredi govori. Predsjedatelj je dužan poslije iznesenog prigovora dati objašnjenje. Ako zastupnik nije zadovoljan danim objašnjenjem, može najaviti da će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnijeti zahtjev za mišljenje o povredi Poslovnika.

Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u pisanom obliku i mora biti obrazložen. Zahtjev mora biti podnesen u roku od 24 sata od izvršenja radnje koja je predmet zahtjeva.

Zastupnik koji ne podnese zahtjev u roku iz stavka 2. ovoga članka gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka do kraja tekuće sjednice. Ukoliko zastupnik najavi zahtjev zadnji dan tekuće sjednice, a ne podnese ga u roku iz stavka 2. ovoga članka, gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka na idućoj sjednici Sabora. O imenima zastupnika koji nemaju pravo govoriti o povredi Poslovnika, predsjedatelj obavještava zastupnike na sjednici Sabora.

Odbor je dužan dostaviti mišljenje Saboru u roku od 24 sata od zaprimanja zahtjeva. Ako Sabor nije na okupu u vrijeme zaprimanja zahtjeva, Odbor je dužan dostaviti mišljenje do početka sljedeće sjednice.

Predsjednik Sabora uvrštava mišljenje Odbora u dnevni red prvog sljedećeg dana, ako je sjednica u tijeku, odnosno u dnevni red prve iduće sjednice.

O mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Sabor odlučuje bez rasprave.

**Članak 211.a, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 81/12., označen je kao članak 209.a.**

Članak 212.

Govornik može govoriti samo o temi o kojoj se raspravlja i prema utvrđenom dnevnom redu.

Ako se govornik udalji od teme dnevnog reda, predsjedatelj će ga opomenuti da se drži dnevnog reda.

Ako se govornik i poslije drugog poziva ne drži teme dnevnog reda, predsjedatelj će mu oduzeti riječ. U tom slučaju zastupnik više ne može sudjelovati u raspravi o toj temi dnevnog reda.

**Članak 212. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 210.**

#### Članak 213.

Zastupnik u raspravi, u pravilu, može govoriti najdulje 10 minuta, a predstavnici klubova do 15 minuta. Iznimno zbog važnosti teme, Sabor može odlučiti da pojedini predstavnik kluba ili zastupnik može govoriti i dulje.

Predlagatelj, odnosno predstavnici predlagatelja koje on odredi, mogu govoriti u uvodnom izlaganju na početku rasprave najdulje 30 minuta, u izlaganju na kraju rasprave najdulje 30 minuta, a prigodom svakog davanja objašnjenja tijekom rasprave najdulje 10 minuta.

Predstavnik Vlade, kad nije predlagatelj, može tijekom rasprave svaki put kad dobije riječ govoriti najdulje 10 minuta.

Zastupnik koji se prijavio za govor i nije bio nazočan u dvorani kada je pozvan gubi pravo govoriti o temi dnevnog reda za koju se prijavio.

Pravo govoriti o temi dnevnog reda za koju se prijavio gubi i klub zastupnika čiji predstavnik nije bio nazočan u dvorani kad je pozvan da govori u ime kluba zastupnika.

Nakon što svi zastupnici koji su se prijavili za raspravu završe svoj govor, predstavnici klubova zastupnika mogu ponovno zatražiti riječ i tada mogu govoriti najviše pet minuta neovisno o tome je li predstavnik kluba zastupnika već sudjelovao u raspravi o toj temi dnevnog reda.

**Članak 213. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 211.**

#### Članak 214.

Iznimno, Predsjedništvo Sabora, uz suglasnost svih predsjednika klubova zastupnika, može odlučiti da rasprava o pojedinoj temi dnevnog reda može trajati točno određeno vrijeme, u okviru kojega predlagatelj može govoriti najdulje 20 minuta, a predstavnici klubova zastupnika, predstavnik matičnoga radnog tijela i predstavnik Odbora za zakonodavstvo, najdulje po 15 minuta, te predstavnici ostalih radnih tijela najdulje po 10 minuta. Ostalo vrijeme raspoređuje se političkim strankama razmjerno postojećemu stranačkom sastavu Sabora, s tim da nezavisni zastupnik i zastupnik iz reda nacionalnih manjina, mogu govoriti najdulje po pet minuta.

Odluku o vremenu rasprave iz stavka 1. ovoga članka donosi Sabor.

Vrijeme iz stavka 1. ovoga članka, predlagatelj, klubovi zastupnika, radna tijela, političke stranke, nezavisni zastupnik i zastupnik iz reda nacionalnih manjina, mogu iskoristiti na način koji sami odrede.

**Članak 214. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 212.**

*Održavanje reda i stegovne mjere*

#### Članak 215.

Red na sjednici osigurava predsjedatelj.

Za remećenje reda na sjednici predsjedatelj može zastupniku izreći stegovne mjere:

1. opomenu,
2. opomenu s oduzimanjem riječi,
3. udaljenja sa sjednice.

Stegovne mjere iz stavka 2. ovoga članka su izvršne i o njima se ne vodi rasprava.

**Članak 215. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 213.**

#### Članak 216.

Zastupniku se izriče opomena ako:

- se u svom govoru ne drži teme o kojoj se raspravlja,
- govori, a nije dobio odobrenje predsjedatelja,
- svojim upadicama ili na drugi način ometa govornika,
- se javi za povredu Poslovnika, a započne govoriti o drugoj temi za koju nije dobio riječ,
- omalovažava ili vrijeđa predsjedatelja ili druge zastupnike,
- svojim ponašanjem odstupa od općih pravila ponašanja u Saboru,
- na drugi način remeti red na sjednici.

**Članak 216. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 214.**

#### Članak 217.

Opomena s oduzimanjem riječi izriče se zastupniku koji i nakon izricanja opomene svojim govorom ili ponašanjem nastavi kršiti odredbe Poslovnika zbog čega mu je već izrečena opomena.

Opomena s oduzimanjem riječi izreći će se zastupniku i kada svojim govorom vrijeđa hrvatski narod, vjerske zajednice, nacionalne manjine, predstavnike stranih država i međunarodnih organizacija.

**Članak 217. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 215.**

#### Članak 218.

Zastupniku se izriče stegovna mjera udaljenja sa sjednice Sabora kada je svojim ponašanjem toliko narušio red i prekršio odredbe ovoga Poslovnika o redu na sjednici da je daljnje održavanje sjednice dovedeno u pitanje.

Stegovna mjera udaljenja sa sjednice može se izreći za vrijeme trajanja rasprave i odlučivanja o jednoj ili više točaka dnevnog reda ili za dan kada mu je izrečena stegovna mjera udaljenja sa sjednice.

Kada je zastupniku izrečena stegovna mjera udaljenja sa sjednice Sabora, zastupnik je dužan odmah napustiti sjednicu, a ako to ne učini, predsjedatelj mu može izreći stegovnu mjeru u dvostrukom trajanju.

Ako se zastupnik niti nakon izricanja mjere iz stavka 3. ovoga članka, ne udalji sa

sjednice, predsjedatelj će prekinuti sjednicu i naložiti da se zastupnik udalji iz dvorane za sjednice. U tom slučaju predsjedatelj može zatražiti od Straže Sabora da zastupnika udalji iz dvorane.

Predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti da zastupniku, kojemu je izrečena mjera udaljenja sa sjednice, onemogućí ulazak u dvoranu, dok traje stegovna mjera.

**Članak 218. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 216.**

Članak 219.

Protiv stegovne mjere udaljenja sa sjednice Sabora zastupnik ima pravo prigovora.

Prigovor se podnosi predsjedniku Sabora najkasnije u roku od 24 sata od izricanja stegovne mjere, a predsjednik ga upućuje svim zastupnicima.

Predsjedatelj unosi prigovor u dnevni red prvoga narednog dana, ako je sjednica u tijeku, odnosno za prvu iduću sjednicu.

Mišljenje o prigovoru daje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Odluku po prigovoru Sabor donosi većinom glasova nazočnih zastupnika, bez rasprave, time da pravo govora ima samo zastupnik koji je podnio prigovor i izvjestitelj Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

**Članak 219. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 217.**

Članak 220.

Sabor može po prigovoru:

- potvrditi izrečenu stegovnu mjeru,
- ukinuti stegovnu mjeru.

Odluka Sabora je konačna.

**Članak 220. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 218.**

Članak 221.

Predsjedatelj može zatražiti da se iz dvorane udalji svaki slušatelj koji narušava red. U tom slučaju predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti udaljenje iz dvorane slušatelja ili posjetitelja koji narušava red na sjednici.

**Članak 221. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 219.**

*Tijek sjednice*

Članak 222.

Brisan.

**Članak 222. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine**

**broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 220.**

Članak 223.

Nakon otvaranja sjednice, predsjedatelj daje potrebna objašnjenja u vezi s radom sjednice i obavještenja o drugim prethodnim pitanjima.

**Članak 223. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 221.**

Članak 224.

Poslije utvrđivanja dnevnog reda prelazi se na raspravu o pojedinim temama dnevnog reda, i to redom koji je utvrđen u dnevnom redu.

Rasprava o pojedinim temama iz utvrđenog dnevnog reda vodi se bez obzira na broj nazočnih zastupnika.

U raspravi o temama utvrđenog dnevnog reda, svoja stajališta mogu iznijeti i predstavnici klubova zastupnika s tim da u redoslijedu govornika imaju prednost.

**Članak 224. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 222.**

Članak 225.

Na sjednici se o svakoj temi utvrđenoga dnevnog reda najprije raspravlja, a zatim odlučuje, osim ako je ovim Poslovníkom određeno da se odlučuje bez rasprave.

Predsjedatelj brine da se rasprava po pojedinoj točki dnevnog reda odvija prema predviđenom programu i daje tumačenja i pojašnjenja o postupku donošenja zakona i drugih propisa.

Na prijedlog predsjedatelja, matičnoga radnog tijela ili klubova zastupnika o dvije ili više točaka utvrđenog dnevnog reda može se provesti objedinjena rasprava.

**Članak 225. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 223.**

Članak 225.a

Tijekom sjednice Sabora predsjednik ili potpredsjednik kluba zastupnika te drugi predstavnik kluba zastupnika, ako oni nisu nazočni, može zatražiti stanku za sastanak kluba.

Predsjednik ili potpredsjednik kluba zastupnika te drugi predstavnik kluba zastupnika, ako oni nisu nazočni, dužan je iznijeti razloge zbog kojih traži stanku i prijedlog duljine njezina trajanja, u izlaganju ne duljem od dvije minute.

Predsjedavajući sjednicom Sabora odobrit će stanku s time da za stanku ne može odrediti vrijeme kraće od deset niti dulje od trideset minuta.

Nakon stanke predsjednik ili potpredsjednik kluba zastupnika te drugi predstavnik kluba zastupnika, ako oni nisu nazočni, obrazložiti će stajalište kluba u izlaganju ne duljem od pet minuta.

Na izlaganje predsjednika ili potpredsjednika kluba zastupnika te drugog predstavnika klubazastupnika, ako oni nisu nazočni, nije dozvoljena replika.

**Članak 225.a, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 58/04., označen je kao članak 223.a.**

Članak 225.b

Predsjedavajući sjednicom Sabora neće odobriti stanku za sastanak kluba zastupnika ukoliko se zahtjev za stanku podnosi:

- a) prije utvrđenoga dnevnog reda i prijelaza na dnevni red,
- b) iz razloga vezanih za rad radnih tijela Sabora,
- c) u vezi s istupom ili izjavom zastupnika izvan Sabora.

**Članak 225.b, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 58/04., označen je kao članak 223.b.**

Članak 226.

Predsjedatelj zaključuje raspravu kada utvrdi da nema više prijavljenih govornika.

Predsjedatelj zaključuje sjednicu, u pravilu, kada se iscrpi utvrđeni dnevni red sjednice.

**Članak 226. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 224.**

*Odlučivanje*

Članak 227.

Za donošenje odluka na sjednici Sabora potrebna je nazočnost većine zastupnika, osim u slučajevima kada je Ustavom Republike Hrvatske ili ovim Poslovnikom drukčije određeno.

Prigodom svakog odlučivanja, u pravilu, predsjedatelj utvrđuje broj nazočnih.

**Članak 227. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 225.**

Članak 228.

Zakone, odluke, rezolucije, zaključke i druge akte Sabor donosi većinom glasova, ukoliko je na sjednici Sabora nazočna većina zastupnika, osim ako Ustavom Republike Hrvatske nije drukčije određeno.

Većinom glasova svih zastupnika, Sabor donosi:

- odluke da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske, kao i utvrđivanje nacrtu promjene Ustava Republike Hrvatske,
- zakone (organski zakoni) kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske,
- odluke o davanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, odnosno o iskazivanju nepovjerenja predsjedniku Vlade, Vladi u cjelini ili pojedinom članu Vlade,
- odluku o raspuštanju Sabora,
- Poslovnik Sabora,
- državni proračun.

**Članak 228. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 226.**

Članak 229.

Brisan.

Članak 230.

Dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika Sabor:

- donosi Ustav Republike Hrvatske i promjenu Ustava Republike Hrvatske,
- potvrđuje međunarodne ugovore kojima se međunarodnoj organizaciji ili savezu daju ovlasti izvedene iz Ustava Republike Hrvatske,
- donosi Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske ako se ispuni pretpostavka iz članka 7. stavka 7. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi ustavne zakone (organski zakoni) kojima se uređuju prava nacionalnih manjina.
- donosi odluku o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti Predsjednika Republike,
  - donosi prethodnu odluku o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama, odnosno njezinom razdruživanju,
  - donosi odluku iz članka 8. Ustava Republike Hrvatske,
  - donosi odluku iz članka 126. Ustava Republike Hrvatske,
  - donosi zakone sukladno članku 17. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske.

**Članak 230. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 227.**

Članak 231.

Kada se u postupku donošenja zakona na sjednici Sabora na temelju odredbi ovoga Poslovnika donose odluke koje prethode donošenju zakona i drugih akata u smislu članaka 226. i 227. ovoga Poslovnika, za njihovo donošenje dovoljna je većina glasova nazočnih zastupnika, neovisno o tome što se pojedini zakon ili akt donosi većinom glasova svih zastupnika, odnosno dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika, osim ako je Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovníkom određeno da se i te odluke donose kvalificiranom većinom.

**Članak 231. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 228.**

*Glasovanje*

Članak 232.

Glasovanje na sjednici je javno, osim ako ovim Poslovníkom nije određeno da se glasuje tajno.

Javno glasovanje može se provesti dizanjem ruke, poimeničnim ili elektroničkim glasovanjem.

Javno glasovanje u pravilu se provodi elektroničnim glasovanjem.

Na zahtjev predstavnika kluba zastupnika može se provesti glasovanje dizanjem ruke.

Poimenično glasovanje provodi se kada to zatraži klub zastupnika ili predlagatelj.

**Članak 232. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 229.**

#### 232.a

Prigodom elektroničkog glasovanja svaki zastupnik potvrđuje nazočnost svojim identifikacijskim ključem prije svakog glasovanja.

Zastupnici koji se nalaze u dvorani, a nisu potvrdili nazočnost u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, smatraju se nenazočnima na sjednici.

Elektroničko glasovanje provodi se na način da predsjedatelj poziva zastupnike da potvrde svoju nazočnost, a zatim da se pritiskom na odgovarajuću tipku izjasne »za« ili »protiv« prijedloga, odnosno da se suzdrže od glasovanja.

Predsjedatelj proglašava rezultat glasovanja na temelju kontrolnog ekrana.

Glas zastupnika koji je potvrdio nazočnost, a nije prigodom glasovanja pritisnuo tipku »za«, »protiv« ili »suzdržan« smatra se suzdržanim glasom.

**Članak 232.a, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 81/12., označen je kao članak 229.a.**

#### Članak 232.b

Glasovanje dizanjem ruke provodi se na način da predsjedatelj prvo poziva zastupnike da se izjasne tko je »za« prijedlog, zatim tko je »protiv« prijedloga te tko se »suzdržao« od glasovanja.

Glasovi zastupnika koji su bili nazočni u dvorani, a nisu glasovali »za« niti »protiv« prijedloga, a nisu se izjasnili niti da se suzdržavaju od glasovanja, smatraju se suzdržanim glasovima.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kod utvrđivanja dnevnog reda sjednice glasuje se »za« ili »protiv«, a kod glasovanja o amandmanima ako se za njegovo prihvatanje izjasni manje od polovice nazočnih zastupnika, predsjedatelj može odmah konstatirati da je amandman odbijen.

**Članak 232.b, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 81/12., označen je kao članak 229.b.**

#### Članak 232.c

Poimenično glasovanje provodi se na način da svaki prozvani zastupnik ustane i izgovara »za« ili »protiv« prijedloga, odnosno »suzdržan«.

Kada je prozivanje završeno, ponovno se prozivaju oni zastupnici za koje u popisu zastupnika nije zabilježeno da su glasovali.

Zastupnike proziva i glasove broji tajnik plenarne sjednice Sabora.

**Članak 232.c, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 81/12., označen je kao članak 229.c.**

#### Članak 233.



Nakon glasovanja predsjedatelj utvrđuje je li pojedina odluka dobila potrebnu većinu glasova i objavljuje rezultat glasovanja s tim da se glasovi zastupnika, koji su bili nazočni u dvorani a nisu glasovali »za« niti »protiv« prijedloga i nisu se izjasnili da se uzdržavaju od glasovanja, smatraju uzdržanim glasovima.

Na zahtjev jednog zastupnika, koji zatraži provjeru glasovanja, predsjedatelj nalaže brojenje i ponovno objavljuje rezultat glasovanja. Provjera glasovanja mora se zatražiti prije nego što predsjedatelj utvrdi da je pojedina odluka donesena.

**Članak 233. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 230.**

Članak 234.

Tajno glasovanje provodi se u pravilu kod izbora, odnosno imenovanja u slučaju kada je broj predloženih kandidata veći od broja koji se bira, odnosno imenuje.

Na prijedlog najmanje desetine zastupnika Sabor može odlučiti da se javno glasuje i u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, time da se najprije glasuje o prijedlogu koji je podnio Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove, a nakon toga o drugim prijedlozima prema abecednom redu prezimena kandidata.

**Članak 234. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 231.**

Članak 235.

Tajno glasovanje provodi se glasačkim listićima.

Glasački listići su iste veličine, boje i oblika i ovjereni su pečatom Sabora.

Na glasačkom listiću prezimena kandidata navedena su abecednim redom.

Glasačke listiće priprema tajnik Sabora.

**Članak 235. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 232.**

Članak 236.

Predsjedatelju kod tajnog glasovanja uz tajnika plenarne sjednice Sabora pomaže i određeni broj zastupnika.

Zastupnici koji pomažu predsjedatelju u provođenju tajnog glasovanja predaju zastupnicima glasačke listiće. Predaju glasačkog listića bilježi na popisu zastupnika tajnik plenarne sjednice Sabora zaokruživanjem rednog broja ispred imena zastupnika kojemu je predan glasački listić.

**Članak 236. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 233.**

Članak 237.

Broj glasačkih kutija i mjesta na koje će se postaviti određuje tajnik Sabora.

Glasovanju kod svake glasačke kutije prisustvuje jedan od zastupnika izabranih da pomažu predsjedatelju.

**Članak 237. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 234.**

Članak 238.

U slučaju ponovnog glasovanja sjednica se prekida radi pripreme novih glasačkih listića. Ponovno glasovanje provodi se istim postupkom kao i prvo glasovanje.

**Članak 238. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 235.**

Članak 239.

Zastupnik može glasovati samo jednim glasačkim listićem, i to osobno te samo za kandidate navedene na glasačkom listiću.

Važeći glasački listić je listić iz kojeg se na siguran i nedvojben način može utvrditi kandidat za kojeg je zastupnik glasovao.

Zastupnik glasuje tako da na glasačkom listiću zaokružuje redni broj ispred imena kandidata za koga glasuje.

Nevažeći glasački listić je:

- nepopunjeni glasački listić,
- listić na kome je zastupnik glasovao za veći broj kandidata od broja kandidata koji se bira,
- listić iz kojega se ne može sigurno i nedvojbeno utvrditi za koje je kandidate zastupnik glasovao.

**Članak 239. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 236.**

Članak 240.

Nakon što su svi nazočni zastupnici predali glasačke listiće i nakon što je predsjedatelj objavio da je glasovanje završeno, prelazi se na utvrđivanje rezultata glasovanja u dvorani u kojoj se održava sjednica.

Rezultat glasovanja utvrđuje se na osnovi predanih glasačkih listića.

Rezultat glasovanja utvrđuje predsjedatelj u nazočnosti zastupnika koji su mu pomagali kod glasovanja.

**Članak 240. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 237.**

Članak 241.

Predsjedatelj objavljuje rezultat izbora i imenovanje na istoj sjednici na kojoj je provedeno tajno glasovanje.

Predsjedatelj objavljuje koliko je zastupnika od ukupnog broja zastupnika primilo glasačke listiće, koliko je zastupnika ukupno glasovalo, koliko je bilo nevažećih glasačkih

listića, te koliko je zastupnika glasovalo za izbor, odnosno imenovanje pojedinog kandidata.

Iza toga predsjedatelj proglašava koji su kandidati izabrani ili imenovani.

**Članak 241. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 238.**

Članak 241.a

Brisan.

**Članak 241.a, u izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine, broj 91/03., dodan i označen kao članak 238.a, a izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 81/12., brisan kao članak 238.a..**

### XIII. IZBOR I IMENOVANJA

Članak 242.

Sabor bira, odnosno imenuje dužnosnike u Sabor i u državna tijela i organizacije, te ostale institucije na temelju prijedloga ovlaštenih predlagatelja.

**Članak 242. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 239.**

Članak 243.

Prije početka glasovanja, predsjedatelj izvješćuje zastupnike o načinu glasovanja i o načinu utvrđivanja rezultata izbora i imenovanja, odnosno razrješenja i opoziva.

**Članak 243. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 240.**

Članak 244.

Ako se ne može utvrditi koji su kandidati izabrani, odnosno imenovani zbog toga što su dva ili više kandidata dobili jednak broj glasova, glasovanje se ponavlja samo za te kandidate.

**Članak 244. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 241.**

Članak 245.

Ako prilikom glasovanja potrebnu većinu ne dobije broj kandidata koji se bira, glasovanje se ponavlja za kandidate koji nisu dobili potrebnu većinu.

U prvom ponavljanju glasovanja ne mogu sudjelovati kandidati koji su dobili manje od petine glasova nazočnih zastupnika.

U drugom ponavljanju glasovanja ne mogu sudjelovati kandidati koji su dobili manje od trećine glasova nazočnih zastupnika.

Ako ni u drugom ponovljenom glasovanju pojedini kandidat ne dobije potrebnu većinu, prijedlog za izbor tog kandidata skida se s popisa predloženih kandidata.

**Članak 245. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 242.**

Članak 246.

Predsjednik i potpredsjednici Sabora, te predsjednici, potpredsjednici i članovi radnih tijela Sabora, biraju se na vrijeme do isteka zastupničkog mandata, odnosno do dana razrješenja.

Razrješenje predsjednika i potpredsjednika Sabora mogu predložiti klubovi zastupnika ili najmanje 40 zastupnika.

Izbor, imenovanje te razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora obavlja se na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove ili na prijedlog najmanje 15 zastupnika.

**Članak 246. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 243.**

Članak 247.

Prijedlog kandidata za izbore i imenovanja, odnosno razrješenja i opozive Saboru podnosi Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove ako Ustavom, zakonom ili ovim Poslovníkom nije propisano da prijedlog kandidature za izbor ili imenovanja, odnosno prijedlog za razrješenje i opoziv podnosi drugo tijelo ili određeni broj zastupnika.

**Članak 247. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 244.**

#### XIV. ZAPISNICI

Članak 248.

O radu na sjednici vodi se zapisnik.

Zapisnik sadrži osnovne podatke o radu sjednice, sudjelovanju u raspravi te o donesenim odlukama.

U zapisnik se unosi i rezultat glasanja o pojedinoj temi.

**Članak 248. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 245.**

Članak 249.

Svaki zastupnik ima pravo na početku sjednice iznijeti primjedbe na zapisnik prethodne sjednice.

O osnovanosti primjedbe na zapisnik odlučuje se na sjednici bez rasprave. Ako se primjedba prihvati, obavit će se u zapisniku odgovarajuća izmjena.

Zapisnik na koji nisu iznesene primjedbe, odnosno zapisnik u kojem su suglasno s prihvaćenim primjedbama obavljene izmjene, smatra se usvojenim.

**Članak 249. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine**

**broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 246.**

Članak 250.

Usvojeni zapisnik potpisuju predsjedatelj Sabora i tajnik Sabora.

**Članak 250. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 247.**

Članak 251.

Izvornike zapisnika sjednica Sabora čuva tajnik Sabora i nakon isteka mandata sabora pohranjuje ih u pismohranu Sabora.

**Članak 251. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 248.**

Članak 252.

Sjednice se Sabora tonski snimaju.

Tajnik sabora dužan je omogućiti zastupnicima na njihov zahtjev uvid u prijepis tonske snimke sjednice.

Zastupnici mogu, u skladu s mogućnostima, dobiti prijepis tonske snimke sjednice u tiskanom ili elektroničkom obliku po vlastitom izboru.

Zastupnici i ostali koji su govorili na sjednici Sabora mogu redigirati svoje izlaganje bez unošenja bitnih izmjena u tekst govora u roku od tri dana od dana izlaganja.

U dvojbi o osnovanosti zahtjeva za ispravkom u prijepisu tonske snimke sjednice, odlučuje se na sjednici bez rasprave.

**Članak 252. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 249.**

## XV. JAVNOST RADA

Članak 253.

Sabor izvješćuje javnost o radu Sabora i odlukama koje je donio, kao i o temama o kojima je raspravljao.

Prijedlozi akata Sabora, odnosno akti Sabora mogu se u cijelosti objaviti u sredstvima javnog priopćavanja ili kao posebne publikacije.

**Članak 253. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 250.**

Članak 254.

Radi izvješćivanja zastupnika i javnosti o svom radu Sabor izdaje svoje glasilo i druge publikacije.

Glasilo Sabora »Izvješća Hrvatskoga sabora« objavljuje:

- prikaz osnovnih tema koje su predmet rasprave na sjednicama Sabora,
- pojedine prijedloge, odnosno konačne prijedloge zakona i drugih akata Sabora,

- pojedine tekstove donesenih zakona i drugih akata,
- zaključke Sabora i radnih tijela Sabora,
- poticaje, stajališta i mišljenja iznesene u vezi s temama o kojima se raspravlja i odlučuje u Saboru,
- akte Predsjednika Republike,
- sažete govore održane na sjednicama Sabora,
- zastupnička pitanja i odgovore Vlade,
- prikaz rada Vlade,
- kroniku značajnijih događanja u Saboru, Uredu Predsjednika Republike i Vladi,
- kroniku međuparlamentarne suradnje Sabora,
- životopise dužnosnika koje je izabrao, odnosno imenovao Sabor.

Radi cjelovitog izvješćivanja zastupnika i javnosti o svom radu Sabor će svoje glasilo i druge publikacije te službene dokumente, u pravilu, objavljivati putem interneta, odnosno audiovizualnih i multimedijalnih sredstava.

**Članak 254. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 251.**

Članak 255.

Od dostupnosti javnosti izuzimaju se oni dokumenti i materijali Sabora koji, u skladu s posebnim propisima, nose oznaku tajnosti.

Zastupnik ne smije, na sjednici, iznositi podatke iz dokumenata navedenih u stavku 1. ovoga članka.

**Članak 255. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 252.**

Članak 256.

Način rukovanja dokumentima koji se smatraju službenom, vojnom, odnosno državnom tajnom, uređuje se aktom tajnika Sabora.

**Članak 256. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 253.**

Članak 257.

Pravilnikom o javnosti rada Sabora i radnih tijela uređuje se:

- nazočnost predstavnika udruga građana, nevladinih organizacija i građana promatrača na sjednicama,
- posjete organiziranih grupa građana Saboru,
- način tonskog i slikopisnog snimanja sjednica Sabora i njegovih radnih tijela,
- izravni radijski i televizijski prijenosi tijekom sjednica, -uređenje stranice Hrvatskoga sabora na internetu te način dostave materijala u elektroničkom obliku,
- način registriranja domaćih i stranih novinara u Saboru,

- ostala pitanja u svezi s javnošću rada Sabora.

Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

**Članak 257. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 254.**

Članak 258.

Sjednica ili pojedini dio sjednice radnih tijela Sabora mogu se na temelju odluke radnog tijela održati bez nazočnosti javnosti.

**Članak 258. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 255.**

Članak 259.

Izvjestitelji sredstava javnog priopćavanja imaju pravo pratiti rad Sabora i njegovih radnih tijela i izvješćivati javnost o njihovom radu.

Na sjednicama radnih tijela Sabora može se odlučiti da izvjestitelji tiska i drugih sredstava javnog priopćavanja mogu prisustvovati sjednici i ako se na njoj raspravlja o nekom pitanju bez prisustva javnosti. O takvom pitanju mogu izvjestitelji tiska i drugih sredstava priopćavanja davati za javnost samo one obavijesti za koje se to na sjednici odluči. Na sjednici se može odlučiti da se obavijesti o takvom pitanju mogu davati tek nakon isteka određenog roka.

**Članak 259. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 256.**

Članak 260.

Radi pružanja pomoći i stvaranja povoljnih uvjeta za rad predstavnika tiska i drugih oblika priopćavanja u Saboru, osigurava im se pravovremena dostava materijala i uvjeti za praćenje rada na sjednicama Sabora i radnih tijela, razgovori s predstavnicima predlagatelja ili s dužnosnicima u Saboru i drugi kontakti s izvjestiteljima.

**Članak 260. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 257.**

Članak 261.

Sabor može izdavati prijepise tonskih snimki o tijeku rada na sjednicama Sabora, uz koje se objavljuju i materijali dostavljeni zastupnicima za svaku temu dnevnog reda sjednice, o čemu se brine tajnik Sabora.

**Članak 261. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 258.**

Članak 262.

Radi što potpunijeg i točnijeg izvješćivanja javnosti o rezultatima rada Sabora i radnih

tijela može se dati službeno priopćenje za tisak i za druga sredstva priopćavanja. Konferencija za tisak održava se na temelju odluke predsjednika Sabora ili Predsjedništva Sabora ili na temelju odluke Sabora.

Tiskovnu konferenciju može održati i radno tijelo na temelju odluke radnog tijela ili predsjednika radnog tijela, odnosno predsjedatelja radnog tijela.

Tiskovnu konferenciju može održati i klub zastupnika parlamentarne stranke.

**Članak 262. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 259.**

#### XVI. RAD SABORA U DOBA RATNOG STANJA ILI NEPOSREDNE UGROŽENOSTI NEOVISNOSTI I JEDINSTVENOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

##### Članak 263.

Sabor u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske nastavlja s radom u skladu s odredbama Ustava Republike Hrvatske.

Na rad i organizaciju Sabora u doba ratnog stanja i u slučaju neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske primjenjuje se ovaj Poslovnik, ako njegovim odredbama ili drugim aktom Sabora nije drukčije određeno.

**Članak 263. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 260.**

##### Članak 264.

Zastupnici u Saboru, u situaciji iz članka 263. (260.) ovoga Poslovnika, dužni su najhitnije, osobno ili preko nadležnih tijela, izvješćivati Sabor o adresi stanovanja, rada ili jedinice, odnosno ustanove oružanih snaga Republike Hrvatske na koju im treba dostavljati pozive za sjednice i druge obavijesti u vezi s obavljanjem zastupničke dužnosti.

**Članak 264. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 261.**

##### Članak 265.

Zapovjedništvo oružanih snaga Republike Hrvatske, državna i druga tijela te Straža Sabora obvezni su u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske omogućiti zastupnicima u Saboru da prisustvuju sjednicama radnih tijela ili Sabora i u tome im pružiti potrebnu pomoć.

**Članak 265. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 262.**

##### Članak 266.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

– utvrđuje da ne postoji mogućnost da se sastane Sabor i o tome izvješćuje Predsjednika Republike i Vladu,

– utvrđuje da su prestale okolnosti koje su onemogućavale sazivanje Sabora i o tome izvješćuje Predsjednika Republike i Vladu.



**Članak 266. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 263.**

Članak 267.

Ustrojstvo, način rada i sistematizaciju radnih mjesta u Stručnoj službi Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske utvrđuje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav pravilnikom, na prijedlog tajnika Sabora.

**Članak 267. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 264.**

## XVII. STRUČNA SLUŽBA SABORA

Članak 268.

Sabor osniva stručnu službu za obavljanje stručnih, administrativnih, sigurnosnih, tehničkih i drugih poslova koja se naziva Stručna služba Sabora.

Za obavljanje određenih poslova iz stavka 1. ovoga članka Sabor može imati i zajedničke stručne službe s Uredom Predsjednika Republike i Vladom, a i drugim tijelima u Republici.

**Članak 268. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 265.**

Članak 269.

Voditelj Stručne službe Sabora je tajnik Sabora.

Tajnik Sabora usmjerava i usklađuje rad Stručne službe i odgovoran je za njen rad.

Tajnik Sabora ima u odnosu na Stručnu službu Sabora položaj dužnosnika koji je voditelj tijela državne uprave.

**Članak 269. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 266.**

## XVIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 270.

Sastavni dio ovoga Poslovnika je mišljenje koje je, u slučaju različitog tumačenja pojedinih odredbi ovoga Poslovnika, dao Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav a prihvatio Sabor.

**Članak 270. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 267.**

Članak 271.

Na dan stupanja na snagu ovoga Poslovnika prestaje važiti Poslovnik Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora («Narodne novine», br. 99/95., 8/96. i 89/98.).

**Članak 271. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 268.**

Članak 272.

Ovaj Poslovnik stupa na snagu danom donošenja a objavit će se u »Narodnim novinama«.

**Članak 272. u pročišćenom tekstu Poslovnika Hrvatskoga sabora, Narodne novine broj 6/02. te u svim slijedećim izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora, označen je kao članak 269.**

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 129/00

Članak 33.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja a objavit će se u »Narodnim novinama«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 117/01

Članak 49.

U svim odredbama ovoga Poslovnika riječi: »Zastupnički dom Hrvatskoga sabora« i »Zastupnički dom« u određenom padežu zamjenjuju se riječju: »Sabor« u odgovarajućem padežu.

Članak 50.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 41/02

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavljuje se u »Narodnim novinama«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 91/03

Članak 5.

Način preuzimanja i čuvanja identifikacijskih ključeva, za koje se zastupnici opredijele da se čuvaju u Saboru, uredit će se odlukom Predsjedništva Sabora.

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja a objavit će se u »Narodnim novinama«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 58/04

Članak 7.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavljuje se u »Narodnim novinama«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 39/08

Članak 28.

U provedbi ovoga Poslovnika primjenjuje se jezični standard za zvanja i zanimanja u muškom, odnosno ženskom rodu, ovisno o spolu sukladno načelima ravnopravnosti spolova.

#### Članak 29.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavljuje se u »Narodnim novinama«.

### PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 86/08

#### Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavljuje se u »Narodnim novinama«.

### PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NN 81/12

#### Članak 60.

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o osnivanju Nacionalnog odbora (»Narodne novine«, br. 12/05. i 33/05.).

#### Članak 61.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je 14. siječnja 2002. godine utvrdio pročišćeni tekst Poslovnika Hrvatskog sabora te je isti objavljen u Narodnim novinama broj 6/02. Važno je napomenuti kako navedeni Pročišćeni tekst nije sukladan izvješćima Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-X-80/2005 i broj U-X-1435/2011 u kojima je utvrđeno kako „pročišćeni tekst zakona ne smije zadirati u sistematiku zakonskog teksta, niti u brojčane oznake članaka, jer su oni važni za pravilnu primjenu zakona. Stoga zakonske odredbe u pročišćenom tekstu treba sistematizirati po redosljedju koji je odredio zakonodavac, pri čemu nije dopušteno mijenjati brojčane oznake članaka određene u izvornom tekstu zakon“. Nadalje, „u slučaju da je zakonom o izmjenama i/ili dopunama zakona pojedina odredba brisana, u pročišćenom tekstu mora biti navedena izvorna brojčana oznaka članka ili stavka koji je brisan, s tim što se u pročišćenom tekstu u tom slučaju ispod brisanog članka ili uz brisani stavak stavlja oznaka "brisan". Konačno, „u pročišćenom tekstu zakona nužno je u posebnoj (posljednjoj) glavi navesti redosljedjom prijelazne i završne odredbe svih zakona koji su obuhvaćeni pročišćenim tekstom, uz naznaku zakona kojemu pripadaju, broja "Narodnih novina" u kojima je taj zakon objavljen i datuma njegovog stupanja na snagu.“

To znači da pročišćeni tekst zakona adresatima mora služiti kao vjerodostojni izvor podataka o odredbama sadržanim u izvornom tekstu određenog zakona, odnosno o onima sadržanim u njegovim kasnijim izmjenama i/ili dopunama, jer samo u tom slučaju on ispunjava svoju svrhu i predstavlja akt kojega adresati mogu valjano koristiti.

Kako su brojčane oznake u pročišćenom tekstu Poslovnika (Narodne novine, broj 6/02.), različite od onih u izvornim tekstovima izmjena i dopuna Poslovnika, nemoguće je utvrditi koja se odredba Poslovnika mijenja ili dopunjuje. Posljedica toga je narušena pravna sigurnost objektivnog pravnog poretka. Stoga je bilo nužno izraditi novi pročišćeni tekst Poslovnika koji je u potpunosti sukladan izvješćima Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-X-80/2005 i broj U-X-1435/2011.